

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
POWIATU GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2015-2018
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2020**

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU
GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2015-2018
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2020**

**ZLECENIODAWCA: Starostwo Powiatowe w Gryfinie
ul. Sprzymierzonych 4
74-100 Gryfino**

WYKONAWCA: mgr inż. Anna Sobczyńska

Listopad 2015r.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	1
1.1.	CEL OPRACOWANIA	1
1.2.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	3
1.3.	METODYKA SPORZĄDZANIA PROGRAMU	5
1.3.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REGULACJI UNIJNYCH	7
1.3.2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW KRAJOWYCH	8
1.3.3.	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	9
1.3.4.	POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016	9
1.3.5.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW REGIONALNYCH I LOKALNYCH	10
1.3.6.	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	11
1.3.7.	PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ	12
1.4.	WYKAZ SKRÓTÓW	13
2.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	14
3.	CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRYFIŃSKIEGO	20
3.1.	DANE ADMINISTRACYJNE	20
3.2.	UŻYTKOWANIE TERENU	24
3.3.	POTENCJAŁ GOSPODARCZY	25
3.4.	ROLNICTWO	26
3.5.	KOMUNIKACJA	27
3.6.	TURYSTYKA I REKREACJA	29
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI	38
4.1.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNA	38
4.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY	44
4.2.1.	HAŁAS DROGOWY	46
4.2.2.	HAŁAS PRZEMYSŁOWY	49
4.3.	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	50
4.4.	ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD	51
4.4.1.	ZASÓB WÓD PODZIEMNYCH	51
4.4.2.	ZASÓB WÓD POWIERZCHNIOWYCH	52
4.4.3.	JAKOŚĆ WÓD	56
4.5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	58
4.5.1.	ZAOPATRZENIE W WODĘ	58
4.5.2.	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	59
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	63
4.7.	GLEBY	65
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	66
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	70
4.10.	ZAGROŻENIA NATURALNE I POWAŻNE AWARIE	74
4.11.	EDUKACJA I ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW	79
4.12.	PODSUMOWANIE METODĄ ANALIZY SWOT	80

5.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	84
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I WSKAŹNIKI	84
7.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	97
8.	SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL	99
10.	ZAŁĄCZNIK NR 1 - WYKAZ UJĘĆ WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU GRYFIŃSKIEGO	101

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania

Nadrzędnym celem opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2020” (w skrócie POŚ) jest dokonanie aktualizacji powiatowej polityki ochrony środowiska przez weryfikację i aktualizację celów, oraz zadań ekologicznych zmierzających do zapewnienia maksymalnej ochrony środowiska, jako istotnego elementu rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu. W celu opracowania Programu, przeprowadzono szczegółową analizę stanu i tendencji zmian jakości głównych komponentów środowiska, obszarów interwencji na terenie powiatu. Zgodnie z przyjętą strukturą Programu, zdefiniowano w nim nadrzędne cele prognozowane do osiągnięcia do roku 2020.

Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez powiat. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska, jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza ona taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej, przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu degradacji środowiska naturalnego, oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska.

Nadrzędnym kryterium rozwiązań, o charakterze strategicznym na wszystkich szczeblach zarządzania w powiecie, powinna być kontynuacja działań systemowych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka środowiskowa umożliwia harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną walorów środowiska i powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w głównych dziedzinach gospodarki.

Sformułowanie podstaw polityki środowiskowej samorządu powiatowego, wiąże się decydująco z określeniem celu tej polityki, który z jednej strony powinien uwzględniać krajowe i wojewódzkie zadania ochrony środowiska, zaś z drugiej strony tworzyć warunki do realizacji lokalnych celów społeczno-ekonomicznych. Na przyszły stan środowiska przyrodniczego powiatu ma wpływ wiele czynników. Są to m.in.: tempo wzrostu poziomu

życia mieszkańców, skala aktywności przemysłowo-usługowej, kierunki rozwoju rolnictwa i transportu oraz dostępność środków finansowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych analiz głównych uwarunkowań i problemów ochrony środowiska w opracowanym „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2020” przyjęto, jako główny kierunek działań, kontynuację dotychczasowej polityki środowiskowej powiatu gryfińskiego skupionej wokół podstawowego celu: poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa dla ochrony zdrowia mieszkańców powiatu gryfińskiego, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Ochrona środowiska jest jednym z obowiązkowych działań władz publicznych, które przez swoją politykę powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego. Do obowiązków powiatów należy, między innymi, wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska, odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Ponad to członkostwo w Unii Europejskiej narzuca odpowiednie wymogi i konieczność osiągnięcia standardów UE w zakresie ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, a także od pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem działań, sporządzonym na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska w powiecie.

Program ochrony środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu powiatu i określającym wynikające z niej działania. Program powinien być wykorzystywany, jako instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska.

Realizacja zadań postawionych w programie ochrony środowiska, służących do osiągnięcia celów ekologicznych dla poszczególnych komponentów środowiska, powinna spowodować poprawę warunków życia mieszkańców przez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego, uwzględniając możliwości dalszego rozwoju i utrzymania głównego charakteru działalności gospodarczej prowadzonej na obszarze powiatu.

Poszczególne wytyczne, zawarte w Programie Ochrony Środowiska, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska w powiecie.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 z 1998 r. z późn. zm.), powiat stanowi lokalną wspólnotę samorządową na określonym terytorium. Powołany został do samodzielnego wykonywania określonych ustawami szczegółowymi, zadań publicznych, na których realizację wyposażony został w środki materialne. Wykaz zadań należących do powiatu zawiera art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity - Dz. U. 2015, poz. 1445) i należą do nich, w zakresie związanym z ochroną środowiska, następujące zadania:

- edukacja publiczna, w tym ekologiczna,
- promocja i ochrona zdrowia,
- transport i drogi publiczne,
- kultura i ochrona dóbr kultury,
- gospodarka wodna,
- ochrona środowiska i przyrody,
- rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowe,
- ochrona przeciwpowodziowa.

1.2 Przedmiot i zakres opracowania

Organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza Powiatowy Program Ochrony Środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14 oraz art. 17 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.). W szczególności Program uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.). Powiatowy Program Ochrony Środowiska uchwała Rada Powiatu.

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska jest troska o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska na terenie powiatu (dla mieszkańców, zasobów

przyrodniczych i infrastruktury społecznej) z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Polityka ochrony środowiska, zgodnie z art. 14 ust.1. ustawy Prawo ochrony środowiska, to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zadaniem Powiatowego Programu Ochrony Środowiska jest wskazanie sposobu realizacji polityki ochrony środowiska na terenie powiatu, przez wyznaczenie głównych celów ekologicznych (priorytetów ekologicznych, celów i zadań długoterminowych wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów).

Rada Powiatu Gryfińskiego uchwalając Program Ochrony Środowiska przyjmuje do realizacji wytyczone w nim priorytety i cele ekologiczne skoncentrowane na obszarach i w dziedzinach zapewniających maksymalne korzyści dla środowiska.

Rada Powiatu Gryfińskiego w dniu 10.12.2003 r. przyjęła uchwałą Nr XI/111/2003 „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”. W dniu 29.10.2010 r. uchwałą Nr XLV/399/2010 przyjęto aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2011-2014”. W roku 2015 podjęto działania mające na celu opracowanie nowego Programu na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został opracowany zgodnie z art. 17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska - (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.). Zweryfikowane i przyjęte w opracowanym programie cele nadrzędne polityki ochrony środowiska powiatu gryfińskiego, są zgodne z założeniami dotychczasowej Polityki Ekologicznej Państwa (uchwała Sejmu RP z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu: „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016”) oraz z aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi państwa, w tym z dokumentem „Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, przyjętym uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dn. 15 kwietnia 2014 r. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego jest również zgodny z bezpośrednim dokumentem nadrzędnym jakim jest „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został sporządzony przy współpracy i wykorzystaniu informacji udostępnionych przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa

i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano, również informacje przekazane przez urzędy gmin powiatu gryfińskiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ), opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz informacje z pozostałych instytucji i podmiotów, realizujących na terenie powiatu zadania związane z ochroną środowiska.

1.3 Metodyka sporządzania Programu

Prace nad pierwszym etapem opracowania polegały na przeglądzie dokumentów i opracowań w przedmiotowym zakresie i dokonaniu oceny stanu środowiska powiatu. Ocena zawiera analizę stanu środowiska na obszarze powiatu w zakresie poszczególnych komponentów przyrodniczych oraz identyfikację i rejonizację zagrożeń w kontekście polityki ekologicznej państwa i województwa, a także w kontekście wymagań i standardów Unii Europejskiej. Wykonano także przegląd dokumentów i opracowań strategicznych, planistycznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, które mają istotne znaczenie dla konstrukcji niniejszego Programu.

Drugi etap prac miał na celu określenie celów i priorytetów ekologicznych, poziomów celów długoterminowych, harmonogramu przedsięwzięć ekologicznych na terenie powiatu oraz środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmów prawno-ekonomicznych i środków finansowych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego jest podstawowym instrumentem do realizacji zadań własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska, które będą w całości lub w części finansowane ze środków będących w dyspozycji powiatu.

Przedstawiono również zasady monitorowania Programu oraz określono wskaźniki w zakresie których realizacja poszczególnych działań powinna wpłynąć na poprawę stanu środowiska.

Sposób opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego został przyporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) stanowią, że „projekty, polityk, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki

i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...), wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Według art. 48 cytowanej ustawy „Organ opracowujący projekty dokumentów (...) może, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko”.

Uzgodnienie odstąpienia przeprowadzane jest z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie i Zachodniopomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie.

W trakcie procedur opracowywania „Programu...” powiat gryfiński zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Po zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020” zostanie uchwalony przez Radę Powiatu w Gryfinie.

Realizacja postanowień „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

Prace nad wykonaniem niniejszego opracowania obejmowały:

- przyjęcie ogólnych założeń merytorycznych dokumentu, określenie roku bazowego przy ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i infrastruktury techniczno-inżynierskiej;
- zgromadzenie i weryfikacja materiałów – analiza opracowań i publikacji z zakresu ochrony środowiska, w tym aktów prawnych i dokumentów strategicznych mających znaczenie dla analizowanego obszaru, ankietyzacja organów administracji samorządowej oraz innych podmiotów dysponujących informacjami o stanie poszczególnych komponentów środowiska;
- przedstawienie uwarunkowań realizacyjnych Programu w zakresie rozwiązań prawnych oraz strategiczno-organizacyjnych wynikających z dokumentów sektorowych;

- analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego powiatu ze wskazaniem na obszary problematyczne;
- określenie założeń polityki ekologicznej powiatu tj. wskazanie celu nadrzędnego, celów strategicznych, celów długoterminowych oraz kierunków działań dla poszczególnych komponentów środowiska, ze wskazaniem harmonogramu rzeczowo-finansowego;
- przedstawienie zagadnień związanych z zarządzaniem Programem i monitorowaniem efektów jego wdrażania;
- opracowanie prognozy oddziaływania projektu Programu.

Punktem odniesienia w dokumencie są dane wg. stanu na 31.12.2014 r. W przypadku ich braku, wykorzystano dane z okresów wcześniejszych.

1.3.1 Uwarunkowania wynikające z regulacji unijnych

Program Ochrony Środowiska powinien odzwierciedlać ogólne zasady, które leżą u podstaw ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz powinien odwoływać się do Polityki Ekologicznej Państwa, która w swej treści wnosi zapisy spójne z zapisami prawa unijnego.

Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały przeniesione do prawa polskiego głównie do ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Pozostałe przepisy zawarto w wielu innych ustawach i rozporządzeniach.

Podstawę ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej stanowi obecnie VII Program działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action plan – EAP). Przedstawia on strategię środowiskową, która podkreśla istotność działań szczególnie w strefach: zmian klimatycznych, przyrody i różnorodności biologicznej, środowiska i zdrowia oraz zasobów naturalnych i racjonalnej gospodarki odpadami. Priorytetowe pola działania pozwolą na skuteczną walkę z problemami napotkanymi zarówno na szczeblu wspólnotowym, krajowym jak i lokalnym. W odniesieniu do celów głównych EAP definiuje priorytetowe działania w zakresie zanieczyszczenia powietrza, zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu, środowiska morskiego, gleby, pestycydów, wykorzystania zasobów naturalnych, środowiska miejskiego i większych miejscowości.

1.3.2 Uwarunkowania wynikające z dokumentów krajowych

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że państwo zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych (m.in. powiatów), które powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnym i przyszłym pokoleniom. Jako podstawowy warunek skutecznej realizacji polityki ochrony środowiska w państwie wymienia się respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Realizacja przyjętej polityki ochrony środowiska opiera się na systemie prawa ochrony środowiska oraz programach, strategiach i polityce środowiskowej, określanych na różnych szczeblach administracji. Polityka ochrony środowiska określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, przez znaczny wzrost lesistości, utrzymanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno-błotnych, ochronę bioróżnorodności, renaturalizację i udrażnianie rzek, poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę klimatu akustycznego oraz ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Obliguje do zrównoważonego wykorzystywania surowców, materiałów, wody i energii oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazuje kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią. Głównym celem polityki ochrony środowiska jest zapobieganie negatywnym zmianom w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi wynikającego z narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe.

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, prowadzonej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w powiatowych programach ochrony środowiska należy uwzględnić następujące grupy zadań ekologicznych, koniecznych do realizacji w dłuższych okresach czasu:

1. W zakresie działań systemowych.
2. W zakresie ochrony zasobów naturalnych.
3. W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - ochrona wód przed zanieczyszczeniem,

- ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniem,
- ochrona środowiska przed hałasem i przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- nadzór i poprawa gospodarowania odpadami,
- skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

1.3.3 Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą Nr 157 z dnia 25 września 2012 roku.

„Strategia Rozwoju Kraju 2020” jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowym dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

Zgodnie z zapisami „Strategii” Polska do 2020 roku to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Celem głównym „Strategii” jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska na terenie danego powiatu wpisują się w:

- obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;

1.3.4. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 –2012 z perspektywą do roku 2016, została przyjęta przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z dnia 22 maja 2009 r.(M. P. nr 34 poz. 501).

Nadrzędną zasadą Polityki Ekologicznej Państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Polityka Ekologiczna jest dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety ekologiczne, a przez to wskazującym kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku przyrodniczemu. Do realizacji tych założeń władze

samorządowe przygotowują odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Wypełnianie założeń Polityki Ekologicznej stało się bodźcem do powołania nowych organów - Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska. Jest to krok mający na celu uproszczenie i przyspieszenie procedur środowiskowych.

W ramach Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 zostały wskazane cele średniookresowe w następujących obszarach:

- ochrona przyrody;
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów;
- ochrona powierzchni ziemi;
- gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- jakość powietrza;
- ochrona wód;
- gospodarka odpadami;
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych.

1.3.5. Uwarunkowania wynikające z dokumentów regionalnych i lokalnych

„Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020” została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą nr XLII/482/10 z dnia 22 czerwca 2010 r.

Strategia jest długofalowym programem działania. Potrzeba jej opracowania wynikała z konieczności zaprogramowania skoordynowanych działań, które w określonej przestrzeni, czasie i sytuacji społeczno-politycznej, uwzględniając środki i regionalne zasoby, jakimi dysponuje społeczność regionu, przyniosą oczekiwane efekty.

W „Strategii” sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego: „Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”.

„Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego” zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe. Poniżej wymieniono tylko te cele kierunkowe, które są zbieżne z celami niniejszego Programu.

Cel strategiczny Nr 1

- Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.

Cel strategiczny Nr 2

- Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Cel strategiczny Nr 3

- Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.

Cel strategiczny Nr 4

- Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Cel strategiczny Nr 5

- Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.

Cel strategiczny Nr 6

- Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

1.3.6. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego

Cele oraz zadania z zakresu ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego zostały ujęte w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. W dokumencie tym określono długoterminową politykę ochrony środowiska dla województwa, przedstawiono cele do osiągnięcia, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu. Realizacja Programu ma umożliwić, osiągnięcie w perspektywie długoterminowej, zrównoważonego rozwoju całego województwa, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana z nimi łącznie. W „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego” określono zakres działań, które muszą być wdrażane na poziomie lokalnym. Zgodnie

z wojewódzkim programem ochrony środowiska do podstawowych zadań, których wdrożenie wymaga uczestnictwa powiatu, należą:

- oszczędna gospodarka zasobami naturalnymi takimi jak woda, nośniki energii, wzrost lesistości w skali województwa,
- rozwój obszarów szczególnie chronionych,
- ekologiczna lokalizacja obiektów związanych z działalnością przemysłową,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zbieranie odpadów niebezpiecznych,
- rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego,
- usprawnienie ruchu podmiejskiego,
- optymalizacja transportu publicznego,
- edukacja ekologiczna.

1.3.7. Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej

Dokumentem wynikającym z Programu ochrony środowiska jest „Program Ochrony Powietrza dla Strefy Zachodniopomorskiej”, który został przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29.10.2013 r.

Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej – kod strefy: PL3203, opracowany został w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, oraz docelowo w zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w 2011 r.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczających w powietrzu, w danej strefie, do poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 i docelowo dla benzo(a)pirenu i utrzymywania go na takim poziomie.

1.4 Wykaz skrótów

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

D-P-S-I-R – model „siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCW – jednolite części wód JST – jednostka/i samorządu terytorialnego

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NIK – Najwyższa Izba Kontroli

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POŚ – Program/y Ochrony Środowiska

RLM – równoważna liczba mieszkańców

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska

PPOŚ – Powiatowy Program Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

ANR - Agencja Nieruchomości Rolnej

MPZP- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Ochrona środowiska jest jednym z obowiązkowych działań władz publicznych, które poprzez własną politykę ochrony środowiska powinny dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego. Do obowiązków powiatów i gmin należy, między innymi, wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Członkostwo w Unii Europejskiej narzuca odpowiednie wymogi i konieczność osiągnięcia standardów unijnych w zakresie ochrony środowiska.

Powiat Gryfiński w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zobowiązany jest do sporządzenia i następnie realizacji powiatowego programu ochrony środowiska uwzględniając wymagania określone w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz dokumentach nadrzędnych dla Programu jakimi są dokumenty strategiczne państwa, województwa oraz lokalne. Program Ochrony Środowiska uchwała Rada Powiatu Gryfińskiego.

Nadrzędnym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska, jest troska o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska na terenie gmin powiatu gryfińskiego (dla mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społeczno-gospodarczej) z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu z racjonalnym wykorzystaniem bogatych walorów przyrodniczych, geologicznych i rolniczych środowiska naturalnego powiatu gryfińskiego.

Zadaniem powiatowego programu ochrony środowiska jest wskazanie sposobu realizacji polityki ekologicznej państwa i powiatu na jego terenie, przez wyznaczenie głównych celów ekologicznych i wynikających z nich zadań ekologicznych, wraz z uzasadnieniem ich wyboru, harmonogramem działań ekologicznych oraz wskazaniem możliwych źródeł pozyskania środków niezbędnych do osiągnięcia założonych celów.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska to cały szereg przedsięwzięć ekologicznych, zmierzających do poprawy stanu środowiska, wymagających wspólnego działania władz powiatowych, gminnych, wszystkich instytucji samorządowych, podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców gminy.

W roku 2015 podjęto prace mające na celu aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2020.

Program został sporządzony przy współpracy i wykorzystaniu materiałów udostępnionych przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano również informacje przekazane przez urzędy gmin powiatu gryfińskiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz informacje z pozostałych instytucji i podmiotów realizujących na terenie powiatu zadania związane bezpośrednio lub pośrednio z ochroną środowiska.

W celu sporządzenia programu, przeprowadzono wielokryterialną analizę stanu aktualnego głównych komponentów środowiska na terenie powiatu. Na podstawie przeprowadzonej

oceny stanu środowiska zaproponowano, tam gdzie to jest konieczne, szereg działań niezbędnych dla poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska oraz ochrony jego zasobów.

Realizacja zaproponowanych zadań i wynikających z nich inwestycji proekologicznych oraz bieżące działania chroniące środowisko, przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców gmin powiatu gryfińskiego poprzez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego.

Program działań niezbędnych dla realizacji polityki ekologicznej powiatu gryfińskiego, w zakresie ochrony środowiska, powinien być realizowany w oparciu o zaproponowane w sporządzonym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego (w skrócie POŚ) cele i wynikające z nich zadania prowadzące do osiągnięcia poprawy jakości poszczególnych elementów środowiska:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- rozwój energetyki odnawialnej,
- zmniejszenie uciążliwości akustycznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- ochrona i zróżnicowane gospodarowanie zasobami wodnymi,
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- ochrona i zapewnienie właściwego użytkowania powierzchni ziemi i gruntów,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami,
- budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- tworzenie zielonej infrastruktury
- ochrona i zróżnicowany rozwój zasobów leśnych,
- ochrona przed zagrożeniami naturalnymi, katastrofami i poważnymi awariami
- kontynuacja i wprowadzanie nowych działań z zakresu edukacji ekologicznej.

Poszczególne wytyczne, zawarte w Programie Ochrony Środowiska, powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Efektywność inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska zależy, w znacznej mierze, od możliwości pozyskania środków finansowych na te działania oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony mieszkańców dla realizacji ustalonej polityki ekologicznej powiatu gryfińskiego.

Opracowany dokument POŚ dla powiatu gryfińskiego składa się z następujących, głównych bloków tematycznych: powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne, zasoby i jakość wód, gospodarka ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia naturalne i poważne awarie, edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców.

Podstawy prawne programu oraz charakterystyka ogólna obszaru powiatu w aspekcie ochrony środowiska. Przedstawiono podstawę prawną i formalną sporządzenia POŚ dla powiatu gryfińskiego, główne cele opracowania oraz cele polityki ekologicznej i strategii państwa, województwa zachodniopomorskiego i powiatu gryfińskiego, istotne dla formy i treści opracowywanego dokumentu, a także określono kompetencje Starostwa Powiatowego w zakresie ochrony środowiska.

Omówiono główne uwarunkowania lokalizacyjne (administracyjne, geograficzne, demograficzne), oraz aktualną sytuację gospodarczą powiatu w powiązaniu z warunkami naturalnymi środowiska.

Scharakteryzowano stan aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze powiatu w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, wraz z oceną obserwowanych i przewidywanych zagrożeń środowiska naturalnego.

Analiza stanu aktualnego środowiska jest jednym z dwóch najistotniejszych elementów POŚ dla powiatu gryfińskiego. Zawiera aktualne informacje o stanie wszystkich istotnych komponentów środowiska naturalnego na terenie powiatu oraz przedstawia najważniejsze zdiagnozowane zagrożenia dla środowiska, stwierdzone na podstawie przeprowadzonej analizy stanu aktualnego. Dokonana ocena i diagnoza zagrożeń środowiska, stanowiła podstawę do określenia celów i kierunków działań ekologicznych dla powiatu na lata 2015-2018 a w perspektywie do roku 2020.

Analiza stanu środowiska na terenie powiatu przeprowadzona w oparciu o wyniki badań monitoringowych wykonywanych przez WIOŚ, oraz analiza informacji o stanie działań

w zakresie ochrony środowiska przekazanych przez gminy i inne instytucje, pozwala wyciągnąć wnioski, że w dalszym ciągu do najistotniejszych problemów powiatu w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć:

- nie najlepszy stan jakości powietrza atmosferycznego,
- wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym i z sektora przemysłowego,
- nie najlepszy stan jakości wód,
- niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa,
- niski odsetek rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie ochrony gleb,
- degradacja środowiska w wyniku niewłaściwego gospodarowania odpadami,
- degradacja terenów cennych przyrodniczo,
- potencjalne ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

Przedstawione powyżej problemy i związane z nimi zagrożenia, dla jakości środowiska przyrodniczego w powiecie, wynikają zarówno z przyczyn niezależnych, zewnętrznych, jak i z przyczyn wynikających z istnienia lokalnych źródeł zanieczyszczenia oraz uwarunkowań historycznych. Wobec powyższego, konsekwentna realizacja zaproponowanych programu celów i zadań ekologicznych, szczególnie w zakresie poprawy stanu najbardziej zagrożonych ze źródeł lokalnych komponentów środowiska czyli powietrza i wód, powinna w dalszym ciągu stanowić podstawę planowania szczegółowych inwestycji ekologicznych związanych z ochroną środowiska w powiecie.

W rozdziale 4 Programu, w wyniku dokonanej oceny stanu aktualnego środowiska w poszczególnych komponentach oraz przeprowadzonej analizy zagrożeń dla środowiska na terenie powiatu gryfińskiego, przedstawiono i omówiono najważniejsze priorytety polityki ekologicznej powiatu. Wyznaczono cele i kierunki działań, dokonano analizy SWOT mocnych i słabych stron poszczególnych obszarów interwencji, a także zdefiniowano szanse i zagrożenia obecnie i potencjalnie występujące na terenie powiatu.

Określone zostały również główne cele ekologiczne do osiągnięcia do roku 2020, oraz wynikające z nich zadania lata 2015-2018. W rozdziale tym w sposób syntetyczny (w ujęciu tabelarycznym) przedstawiono harmonogram realizacji priorytetów ekologicznych powiatu, określając jednocześnie do jakiej grupy zadań należą poszczególne działania planowane do realizacji (zadania własne powiatu, zadania koordynowane przez powiat, a realizowane przez

inne jednostki oraz zadania będące całkowicie w zakresie kompetencji innych jednostek). Wszystkie z proponowanych zadań to działania o charakterze ciągłym, których realizacja będzie prowadzona w okresie obowiązywania Programu, a stopień ich zrealizowania będzie zależny od posiadanych środków finansowych.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w znacznej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym, od wielkości pozyskanych środków finansowych oraz od stopnia zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczeństwa. Program ochrony środowiska stanowi przesłankę konstruowania budżetu powiatu i jest podstawą do ubiegania się o środki pomocowe ze źródeł krajowych i funduszy Unii Europejskiej.

Przedstawiono także instrumenty finansowe za pomocą których można będzie dążyć do osiągnięcia celów i zadań ekologicznych nakreślonych w Programie Ochrony Środowiska. Istotnym elementem skutecznego zarządzania środowiskiem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz przyjazne dla środowiska nawyki i codzienna postawa ludności. W związku z powyższym, prowadzenie skutecznej edukacji ekologicznej jest jednym z najistotniejszych działań, warunkujących powodzenie realizacji zadań ekologicznych zaproponowanych w Programie.

Zasady monitorowania efektów wdrażania Programu.

Określono, kto i w jaki sposób powinien sprawować nadzór nad realizacją postanowień zawartych w Programie. Określono sposób, w jaki powinien być prowadzony monitoring wdrażania programu i wyznaczono najważniejsze wskaźniki monitorowania stopnia realizacji POŚ dla powiatu gryfińskiego z podziałem na poszczególne monitorowane komponenty środowiska lub główne źródła jego zagrożeń. Przy sporządzaniu programów ochrony środowiska istotnym zadaniem są konsultacje społeczne. Zagadnienie to reguluje ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Właściwie przeprowadzone konsultacje (najlepiej jako bezpośrednie spotkania z mieszkańcami i zainteresowanymi instytucjami, organizacjami społecznymi, podmiotami gospodarczymi), pozwolą na uzyskanie informacji, które mogą okazać się pomocne m.in. przy formułowaniu kierunków i zadań budżetowych ujętych w programach.

Wnioski:

Realizacja celów wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018” z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2020” oraz wynikających z nich zadań ekologicznych, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska, będzie elementem realizacji polityki ochrony środowiska powiatu, zgodnie z nadrzędną strategią państwa i województwa zachodniopomorskiego. Realizacja zadań zawartych w Programie powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju powiatu gryfińskiego, w którym ochrona środowiska i wzrost gospodarczy pozostają w równowadze gwarantującej bezpieczeństwo zarówno dla środowiska jak i dla zdrowia i życia mieszkańców.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRYFIŃSKIEGO

3.1 Dane administracyjne

Powiat gryfiński – powiat w województwie zachodniopomorskim, utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Siedzibą władz powiatu jest miasto Gryfino.

Powierzchnia powiatu wynosi 1869,54 km², ludność 83 688 osób, gęstość zaludnienia: 44,3 osób/km², urbanizacja: 45,44%.

Powiat gryfiński położony jest na obszarze Równiny Wełtyńskiej, Puszczy Bukowej, Doliny Dolnej Odry i zachodniej część Pojezierza Myśliborskiego. Na terenie powiatu znajdują się: Szczeciński Park Krajobrazowy "Puszcza Bukowa" (w gminie Stare Czarnowo), Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry (polska część, między Odrą Zachodnią a Wschodnią) oraz Cedyński Park Krajobrazowy.

Powiat gryfiński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, od zachodu graniczy z Niemcami - Brandenburgią, od północy z miastem Szczecin i powiatem polickim, od wschodu z powiatami myśliborskim, pyrzyckim i stargardzkim.

W skład powiatu wchodzi sześć gmin miejsko-wiejskich: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcińsko-Zdrój oraz trzy gminy wiejskie: Banie, Stare Czarnowo i Widuchowa.

Na obszarze powiatu dominują tereny równinne z licznymi wzniesieniami, jeziorami oraz lasami. Na prawym brzegu Odry płaski teren łąkowy przechodzi w wielkie rozlewiska, które

są zalewane podczas wystapięń rzeki z jej koryta (Międzyodrze, Polder Cedyński, teren od Kostrzynka do południowej granicy powiatu).

Rys. 1 Położenie administracyjne powiatu

Źródło: www.gminy.pl

Spółeczeństwo – liczba ludności i jej rozmieszczenie:

Tab. 1 Zaludnienie powiatu w latach 2011-2014

Rok	Liczba mieszkańców
2011	84 272 osoby
2012	84 103 osoby
2013	83 880 osób
2014	83 688 osób

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Tab. 2 Liczba ludności powiatu gryfińskiego z podziałem na gminy stan na 31.12.2014r.

Gmina Powiatu	Liczba ludności
Gryfino	32 178
Chojna	13 937
Mieszkowice	7 413
Trzcińsko-Zdrój	5 568
Banie	6 442
Cedynia	4 362
Moryń	4 362
Widuchowa	5 565
Stare Czarnowo	3 861
Ogółem	83 688

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności zamieszkującej powiat gryfiński w 2014 roku wynosiła 83688 mieszkańców. Najwięcej ludności zamieszkuje gminę miejską Gryfino – 32 178 mieszkańców co stanowi 38,45 % ludności powiatu. Najmniejszą gminą pod względem liczebności mieszkańców jest gmina Stare Czarnowo, którą zamieszkuje 3875 mieszkańców, co stanowi 4,63 % ludności powiatu.

Obszar powiatu gryfińskiego zamieszkuje 82,9 tys. osób przy średniej gęstości zaludnienia 44,3 osoby/km², z tego w 6 miastach mieszka 45,8 ogółu mieszkańców.

Największymi miastami powiatu są:

- a. Gryfino – 21,8 tys.
- b. Chojna – 7,1 tys.
- c. Mieszkowice – 3,8 tys.

Ludność wiejska (54,2 % ogółu mieszkańców) zamieszkuje w 230 miejscowościach.

Struktura wiekowa ludności:

- a.** w wieku przedprodukcyjnym – 22,7 tys. osób, tj. 27,4 %
- b.** w wieku produkcyjnym – 50,9 tys. osób, tj. 61,4 %
- c.** w wieku poprodukcyjnym – 9,3 tys. osób, tj. 11,2 %.

Zatrudnienie w poszczególnych działach gospodarki narodowej:

- a.** rolnictwo i leśnictwo – 7,2 tys. osób, tj. 34,1 % ogółu zatrudnionych,
- b.** przemysł – 5,8 tys. osób, tj. 27,3 % ogółu zatrudnionych,
- c.** ochrona zdrowia – 1,7 tys. osób, tj. 8,5 % ogółu zatrudnionych,
- d.** edukacja – 1,7 tys. osób, tj. 8,5 % ogółu zatrudnionych,
- e.** handel i usługi – 1,0 tys. osób, tj. 4,7 % ogółu zatrudnionych

Stopa bezrobocia w powiecie gryfińskim wynosi 19,3 %.

Największa rzeka – Odra, posiada koryto uregulowane, a na niektórych odcinkach, obwałowane. Łączna długość wałów przeciwpowodziowych wynosi 77 km, w tym 44 km na terenie Międzyodrza. Od Widuchowej do północy granicy powiatu rzeka płynie dwoma korytami przyjmując nazwę Odra Zachodnia oraz Odra Wschodnia (Regalica). Koryta są połączone licznymi kanałami o szerokości 5-30 m. Teren Międzyodrza jest podmokły i niedostępny, często zalewany w wyniku podnoszenia się lustra wody w Odrze. Na tym terenie został utworzony Zespół Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry.

Największymi zbiornikami wodnymi są jeziora:

- a.** Długie – powierzchnia 343,4 ha,
- b.** Morzycko - powierzchnia 342,7 ha,
- c.** Wełtyń – powierzchnia 310,1 ha,
- d.** Będgoszcz – powierzchnia 264,3 ha,
- e.** Mętno – powierzchnia 130,4 ha.

Wszystkie miejscowości na terenie powiatu gryfińskiego są zelektryfikowane. Ze względu na znajdującą się na terenie powiatu Elektrownię Dolna Odra przez jego obszar przebiega wiele linii przesyłowych wysokiego napięcia.

Gaz przewodowy posiadają miejscowości: Gryfino, Dębce, Żabnica, Daleszewo, Radziszewo (Rozdzielnia Gazu w Gryfinie), Mieszkowice (Rozdzielnia Gazu w Dębnie Lubuskim) oraz Stare Czarnowo.

Sieć gazowa w 65% wykonana jest z rur żeliwnych, co nie gwarantuje pełnego bezpieczeństwa użytkowników.

W miejscowościach Borzym oraz Mieszkowice zlokalizowane są dwie typowe bazy gazyfikacji bezprzewodowej.

3.2 Użytkowanie terenu

Powiat Gryfiński pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo – leśnym. W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 51% gruntów, lasy 34%, 3,5% grunty zabudowane, 3,1% wody powierzchni powiatu gryfińskiego. Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak, południe powiatu to zagłębienie sadownicze.

Całkowita powierzchnia terenu w powiecie gryfińskim zajmuje 186911 ha. Powiat pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo-leśnym. Jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji.

Największy procent w strukturze powierzchni geodezyjnej powiatu zajmują użytki rolne – 50,32 % (93594 ha). Pozostałe tereny w strukturze użytkowania gruntów w powiecie gryfińskim kształtują się następująco:

- Tereny zabudowane i zurbanizowane – 7415 ha (3,97 % powierzchni powiatu),

w tym:

- mieszkaniowe – 360 ha
- przemysłowe – 575 ha,
- komunikacyjne - 4852 ha,
- zurbanizowane niezabudowane – 304 ha,
- rekreacji i wypoczynku – 431 ha,

- Lasy – 63164,5 ha (33,79 % powierzchni powiatu),

w tym:

- lasy państwowe – 62 385,6 ha,
- lasy prywatne – 745,4 ha,
- lasy komunalne – 33,5 ha,
- inne – 4,2 ha.

Największymi kompleksami leśnymi są:

- a. Puszcza Piaskowa,
- b. lasy w rejonie Mieszkowic, Chojny oraz Chełmu Dolnego,
- c. południowa część Puszczy Bukowej.

Łączny obszar zalesiony wynosi 57,1 tys. ha.

- Nieużytki - 12008 ha (6,42 % powierzchni powiatu),
- Wody – 6702 ha (3,58 % powierzchni powiatu),
- Użytki ekologiczne – 86 ha (0,05 % powierzchni powiatu).

3.3 Potencjał gospodarczy

Największym pracodawcą w powiecie gryfińskim jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina. W powiecie zlokalizowane są też firmy: Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Tab. 3 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru regon

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba
podmioty gospodarki ogółem	8755
sektor publiczny - ogółem	212
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	138
sektor publiczny – przedsiębiorstwa państwowe	21
sektor publiczny i prywatny – spółki handlowe	547
sektor prywatny – ogółem	8283
sektor prywatny osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	6627
sektor prywatny spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	239
sektor prywatny – spółdzielnie	42
sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	269

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Tab. 4 Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności

Rodzaj działalności	Liczba
ogółem	8755
handel naprawa pojazdów samochodowych	2222
budownictwo	1615
przemysł	843
transport i gospodarka magazynowa	543
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	453
zakwaterowanie i gastronomia	262

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Spośród 8,755 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie gryfińskim najliczniej reprezentowane są branże: „handel naprawa pojazdów samochodowych”- 25,37 %, „budownictwo” – 18,44 %, „przemysł”- 9,62 % , „transport i gospodarka magazynowa” – 6,20 %, „zakwaterowanie i gastronomia” – 2,99 % ilości podmiotów w powiecie.

Powiat gryfiński zajmuje pierwsze miejsce w skali województwa pod względem wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach przypadających na 1 mieszkańca.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2012 wyniosła 22,2 %, przeciętne – dane za 2014 – 19 %, miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej wyniosło 86,1% (dane za 2012 r.) a 84,9 % (dane za 2014 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są 9,8% mieszkańców powiatu. W Gryfinie znajduje się szpital powiatowy, na terenie powiatu funkcjonuje 31 przychodni i 20 aptek.

3.4 Rolnictwo

Rolnictwo odgrywa ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej powiatu gryfińskiego. Udział użytków rolnych w porównaniu do całkowitej powierzchni powiatu jest dość znaczny i wynosi 50,32 % (93594 ha). Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak. Południe powiatu stanowi zagłębienie sadownicze. Teren powiatu charakteryzuje się korzystnymi warunkami stymulującymi rozwój rolnictwa. Łączna ilość gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim wynosi 3923 (dane za 2014 r.) Najwięcej jest

gospodarstw średnich. Liczba i struktura gospodarstw rolnych w gminach powiatu gryfińskiego przedstawia się następująco:

Tab. 5 Liczba gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim

Lp.	Gminy Powiatu Gryfińskiego									Razem
	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcіńsko-Zdrój	Widuchowa	
	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość	ilość
1	450	327	1090	592	361	173	183	408	338	3923

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

3.5 Komunikacja

Powiat jest dobrze skomunikowany z systemem komunikacji województwa i kraju.

Sieć dróg kołowych stanowią:

Drogi krajowe:

- S3: Szczecin- Gorzów Wielkopolski, przebiegająca przez teren gminy Stare Czarnowo,
- nr 26: granica państwa – Krajnik Dolny – Trzcіńsko Zdrój - Rów,
- nr 31: Szczecin - Gryfino – Chojna – Mieszkowice - Kostrzyn,

Drogi wojewódzkie:

- nr 119: Radziszewo – Chlebowo – Gardno,
- nr 120: granica państwa – Gryfino – Gardno – Kartno – Stare Czarnowo,
- nr 121: Pniewo – Lubanowo – Banie – Rów,
- nr 122: Krajnik Dolny – Ognica – Krzywín – Baniewice – Banie – Pyrzyce,
- nr 124: granica państwa – Osinów Dolny – Cedynia – Orzechów – Mętno – Chojna – Trzcіńsko Zdrój – Rów,
- nr 125: Bielinek – Lubiechów Dolny – Cedynia – Golice – Klępicz – Moryń – Wierzchlas,
- nr 126: granica państwa – Kostrzynek – Siekierki – Gozdowice – Mieszkowice – Zielin,
- nr 143: Kołbacz – Kobylanka.

Ponadto istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

łącznie przez teren powiatu gryfińskiego przebiega 1 414 km dróg w tym:

- krajowych – 119 km,
- wojewódzkich – 204 km,

- powiatowych 640 km,
- gminnych – 451 km.

Większość dróg posiada nawierzchnię bitumiczną, o szerokości:

- jezdni 3,0 ÷ 6,0 m,
- pasa drogi 8,0 ÷ 12,0 m.

Obiekty drogowe (mosty, wiadukty) na głównych ciągach komunikacyjnych są konstrukcji stalowo-betonowej o nośności 10,0 ÷ 40,0 t.

Przez teren powiatu przebiega magistrala kolejowa Szczecin – Gryfino - Chojna – Kostrzyn o długości 70 km łącząca porty w Świnoujściu i Szczecinie z południem Polski. Jest ona zaliczana do pierwszej w kolejności utrzymania. Na magistrali znajdują się pięć wiaduktów w miejscowościach: Gryfino – 2, Krzywín, Chojna i Mieszkowice.

Istniejące dotychczas linie kolejowe: Gryfino – Chwarstnica – Banie – Piaski; Gryfino – Chwarstnica oraz Godków – Trzcíńsko Zdrój – Pyrzyce zostały wyłączone z ruchu.

Na terenie powiatu gryfińskiego granicę niemiecko-polską można przekroczyć po mostach w miejscowościach:

- Gryfino – Mescherin,
- Krajnik Dolny – Schwedt,
- Osinów Dolny – Hohensaaten,
- oraz promem w Gozdowicach.

Siecią drogową zarządzają następujące organy administracyjne:

- drogi krajowe zarządzane przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA oddział Szczecin)
- drogi wojewódzkie zarządzane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie Rejon Dróg w Chojnie
- drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Powiatu Gryfińskiego,
- drogi gminne zarządzane przez samorządy gminne.

Na terenie powiatu rozwinięta jest również komunikacja aglomeracyjna zwłaszcza w miastach, na liniach podmiejskich i dalekobieżnych. W niektórych gminach kursują również autobusy dowożące dzieci do szkół.

Na terenie powiatu transport odbywa się również drogą wodną. Rzeka Odra stanowi główną drogę transportu wodnego. W granicach powiatu śródlądowymi drogami wodnymi na Odrze są:

- Rzeka Odra na całej długości do połączenia z Odrą Wschodnią,
- Rzeka Odra Zachodnia od jazu w miejscowości Widuchowa.

3.6 Turystyka i rekreacja

Powiat gryfiński niewątpliwie należy do jednego z najbardziej urokliwych i godnych obejrzenia zakątków naszego kraju. Ziemia obecnego powiatu gryfińskiego to największe skupisko późnoromantycznego, granitowego budownictwa sakralnego oraz średniowiecznego układu przestrzennego miast. Właśnie te średniowieczne układy rozplanowania zabudowy i siatki ulic wraz z fortyfikacjami i elementami kompozycyjnymi jak kościoły, ratusze, bramy i baszty oraz zabytkowymi budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi tworzą niepowtarzalny i indywidualny klimat, a także nadają miastom malowniczy charakter.

Do dzisiejszych czasów taki typ zabudowy miast w najlepszym stanie zachował się w południowej części powiatu: w Trzcińsku-Zdroju, Moryniu i Mieszkowicach oraz częściowo w Cedyni i Chojnie, gdzie zabudowa uległa zniszczeniu podczas działań wojennych w 1945 roku. Duża część wsi, szczególnie w rejonie Ziemi Chojeńskiej charakteryzuje się ciekawymi, dobrze zachowanymi układami przestrzennymi z okresu słowiańskiego (owalnice).

Dzisiejszy powiat gryfiński scala dwie, odrębne historycznie krainy. Południe powiatu to dawna Brandenburgia (Nowa Marchia), a północ to Księstwo Pomorskie.

Przez teren powiatu prowadzi wiele szlaków turystycznych:

- na terenie Gminy Moryń :

- Nordic Walking: szlak wokół murów obronnych – 1,7 km, szlak parkowy – 3,6 km, szlak wokół jeziora Morzycko – 7,4 km,
- Szlaki rowerowe szlak rowerowy wokół jeziora Morzycko,
- Trasy Geoturystyczne: GT-1 Trasa geoturystyczna południowa, GT-M Trasa geoturystyczna – okolice Morynia, ST-1 Turystyczny Szlak Wzgórz Morenowych,

- na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój:

Zielony szlak turystyczny, prowadzący do Bań- 24km oraz szlak wokół murów obronnych miasta,

- **na terenie gminy Gryfino:**

- Nadodrzański – szlak czerwony (31,45 km po terenie gminy) Binowo – Chlebowo – Stare Brynki – Gryfino – Dolna Odra – Nowe Czarnowo,
- Woja Żeliszawa – szlak zielony (21,52 km po terenie gminy) Żeliszawiec – Wełtyń – Gryfino,
- Równiny Wełtyńskiej i Pojezierza Myśliborskiego – szlak niebieski (21,45 km po terenie gminy) Chlebowo – Wełtyń – Chwarstnica – Rożnowo,
- Czepiński – szlak czarny (20,06 km po terenie gminy) Czepino PKP – Las Osuchów – Wełtyń – Jezioro Wirów – Żórawie – Pniewo – Dolna Odra,
- Artyleryjski – szlak żółty (10,16 km po terenie gminy) Omulne – Chlebowo – Lisia Miedza – Jarzębki,
- Stekliński – szlak żółty (18,06 km po terenie gminy) Żórawki – Żórawie – Szczawno – Bartkowo – Steklno.

- **na terenie gminy Chojna**

W Zatonii Dolnej rozpoczyna swój bieg ponadregionalny szlak rowerowy Tysiąca Jezior oraz przebiega tędy szlak Zielona Odra biegnący wzdłuż Odry, na odcinku Szumiłowo-Szczecin - przez jeden z najcenniejszych i najbardziej zachwycających terenów przyrodniczych w skali kraju:

- m. Chojna-Jez. Mętno-Mętno Małe-Mętno-Stoki-Jez. Ostrów-Kuropatniki-Zatoń Dolna-Krajnik Dolny-Krajnik Górny-Grabowo-Garnowo-Nawodna-Lisie Pole-Jez. Rynice-Lisie Pola-Grzybno-Jez. Krzywe Grzybno-Kamienny Jaz-Jez. Barnkowskie-Czartoryja-Brwice-Narost-Jez. Narost-Jelenin-Godków Osiedle-Boguszczyń-m. Chojna,
- m. Chojna-Jez. Mętno-Mętno Małe-Mętno-Stoki-Krzymów- Kuropatniki-Zatoń Dolna-Krajnik Dolny-Krajnik Górny-Grabowo-Garnowo-Nawodna-Rurka-m. Chojna.

na terenie gminy Cedynia:

- Czerwony szlak turystyczny,
- Szlak Cysterski,
- Szlak Templariuszy,
- Szlak wzgórz morenowych,
- Szlak Nadodrzański,
- Szlak Pamięci Narodowej,
- Szlak Waldensów,

- Szlak rowerowy Zielona Odra.

na terenie gminy Stare Czarnowo:

- Szlak Grońskiego,
- Szlak Wiercipięty,
- Nadodrzański Szlak,
- Szlak Przez Trawiastą Buczynę,
- Szlak Woja Żeliszawa,
- Szlak Artyleryjski.

na terenie gminy Banie:

- Szlak równiny Wełtyńskiej (niebieski) przez gminę Banie - 22,5k km,
- Szlak pojezierza Trzcńskiego (zielony) przez gminę Banie - 17,6 km,
- Szlaki rowerowe,
- Zielony (Banie-Dłużyna-Piaseczno-Górnowo-Swobnica-Banie),
- Czarny (Banie-Baniewice-Żelechowo-Krzywin),
- Czerwony (Banie-Lubanowo-Babinek-Czarnówek-Pacholęta).

na terenie gminy Mieszkowice:

1. Szlak Pamięci Narodowej (Mieszkowice - Czelin – Stary Błeszyn – Gozdowice – Stare Łysogórki – Siekierki - Cedynia) o dłuę. 42 km (na terenie gm. Mieszkowice 24 km), Szlak ma charakter historyczno-krajobrazowy, przebieęa głuównie wzdłuę brzegu Odry. Nakładają się na niego;

- Szlak Czarny zwany szklakiem saperów (Czelin – Stary Błeszyn – Gozdowice),
- Szlak Czerwony – (Mieszkowice – Gozdowice – Stare Łysogórki – Siekierki – Cedynia),
- Trasa rowerowa nr 5 „Śladami historii” (Chojna – Cedynia – Siekierki – Gozdowice – Czelin – Mieszkowice – Moryń – Chojna).

2. Szlak Niebieski „Morenowy” (Mieszkowice – jeziora Siegniewskie – Jezioro But – Moryń – Dolsko – Mętno – Chojna – Rurka i dalej w kierunku Szczecina), szlak ma charakter historyczno-krajobrazowy, bieęnie geomorfologicznymi śladami ostatniego lodowca, który pozostawił tu liczne wzniesienia , jeziora, jary.

3. Trasa rowerowa nr 6 „Mieszkowice i okolice” (Mieszkowice – Zielin – Smolnica – Dębn – Oborzany – Boleszkowice – Sitno – Mieszkowice) szlak ma charakter krajobrazowy i historyczny – zabytki architektury średniowiecznej.

4. Szlaki do uprawiania Nordic Walking:

- Szlak czerwony (14,7 km) – średnio trudny
- Szlak zielony (6,5 km) średnio trudny, w kształcie pętli.

na terenie gminy Widuchowa

1. Szlaki rowerowe:

- Południowy szlak łącznikowy (niebieski)- Ognica- Rynica- Krzywin Stacja PKP
- Północny szlak łącznikowy (niebieski)- Pacholęta Stacja PKP- Grodzisko- Marwice
- Nadodrzański szlak „Łabędzi” (zielony)- Gryfino- Marwice- Widuchowa- Ognica- Krajnik Dolny
- Szlak Nadodrzański- wariant terenowy (żółty) - Wielki Ściek- Polanka nad Odrą- Ognica

2. Szlaki piesze:

- Od Pacholąt przez Lubicz, Krzywin do Polesin
- Trasa pomiędzy Ognica a Rynicą

Wciąż rozwija się sieć ścieżek rowerowych:

- na terenie gminy Banie jest 1 ścieżka rowerowa Swobnica-Sosnowo (granica gminy) 15,83 km,
- na terenie gminy Cedynia jest brak ścieżek rowerowych,
- na terenie gminy Chojna są 3 ścieżki rowerowe: ciąg pieszo-jezdny wzdłuż zabytkowych murów obronnych (ul. Podmurze – m. Chojna),
- na terenie gminy Gryfino jest 6 ścieżek rowerowych: od mostu na Odrze Wschodniej w Gryfinie do granicy polsko-niemieckiej, po nabrzeżu w Gryfinie, wzdłuż ul. Jana Pawła II w Gryfinie, wzdłuż ul. Przemysłowej w Gryfinie (od rogatek miasta do Pniewa przy piekarni), od ul. Armii Krajowej w Gryfinie do lasu (niedokończona ścieżka do jeziora Wełyńskiego), na terenach Parku Przemysłowego w Gardnie,
- na terenie gminy Mieszkowice jest 1 ścieżka rowerowa w Mieszkowicach wzdłuż drogi krajowej nr 31 o długość ok 1 km,
- na terenie gminy Moryń jest brak ścieżek rowerowych,
- na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój jest 11 ścieżek rowerowych - trasa Trzcińsko-Zdrój-Strzeszów,
- na terenie gminy Stare Czarnowo jest brak ścieżek rowerowych.

INNE ATRAKCJE W POWIECIE GRYFIŃSKIM:

Ogród Dendrologiczny w Glinnej

W pobliżu wsi Glinna, w pód.- wsch. części Puszczy Bukowej znajduje się założony w 1823 roku ogród dendrologiczny. Na powierzchni 3,80 ha rośnie łącznie 230 gatunków drzew i krzewów pochodzących z różnych kontynentów świata. Do najcenniejszych drzew zaliczyć należy: całkowicie już obumarły okaz mamutowca olbrzymiego (40m wysokości/142 cm obwodu), jodłę olbrzymią (40m/133 cm), jodłę szlachetną (22,5 m/74 cm) i orzesznik pięciolistkowy (32 m/78 cm). Poza tym rosną tu: kasztany jadalne, platany klonolistne, choina kanadyjska, cyprysik groszkowy, cyprysik błotny, największy w Polsce cyprysik żywotnikowaty (14,5 m/35 cm), 24 gatunki klonów, 10 gatunków magnolii, 5 gatunków stewarcji i liczne gatunki oraz odmiany ostrokrzewów. Osobliwością jest nastoletni okaz kielichowca chińskiego, gatunku odkrytego w Chinach dopiero w 1963 roku. Egzemplarz rosnący w ogrodzie jest najstarszym krzewem tego gatunku uprawianym w Europie.

Dolina Miłości w Zatonii Dolnej

"Dolina Miłości" to położony w Zatonii Dolnej nad Odrą (gmina Chojna) 150-letni, zabytkowy park naturalistyczny, o powierzchni 80 ha, ze stawami, posągami, wysoko położonym punktem widokowym oraz niespotykaną roślinnością. Obiekt jest miejscem o szczególnym potencjale, gdyż posiada ogromne walory przyrodnicze oraz kulturowe i historyczne. Park utworzono na terenie należącym do rodziny von Humbert. W 1829 r. zbudowano tam pałac, przy którym powstał rozległy park z licznymi drzewami ozdobnymi. W latach 60-tych XIX wieku Anna von Humbert dołączyła stary bukowy las o powierzchni ok. 60 ha oraz rozległą dolinę, usytuowaną w części południowo-zachodniej lasu, którą nazwano "Dolina Miłości". Przed wjazdem do parku podobno wisiał transparent z napisem: "Witamy w dolinie, która miłość stworzyła". Obecnie "Dolina Miłości" dzieli los większości zabytkowych parków w Polsce. Intrygująca historia i niezwykła przyroda na terenie parku są coraz mniej widoczne - to koszt długoletnich zaniedbań. Ciągłe rośnie tutaj jednak około 270 gatunków roślin, z czego 15 pod ochroną. Oko cieszą ginące już gatunki chronione grzybów. Dolina Miłości wpisana jest do Krajowej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000 (zgodnie z Dyrektywą Siedliskową). Podjęto już starania mające na celu odbudowę i renowację parku.

Pole Golfowe Binowo Park

Binowo Park to 2 specjalnie zaprojektowane pola golfowe. Wielu z ekspertów konsultowało się przy projekcie, aby pola były atrakcyjne zarówno dla początkujących jak i zaawansowanych graczy. Ze względu na swoje urozmaicone, górzyste położenie pola te są wyjątkowo atrakcyjne i malownicze. Charakterystyczny, pofałdowany krajobraz ze wzgórzami i naturalnymi wodnymi przeszkodami wprost zapiera dech.

Nabrzeże jachtowe i pasażerskie w Gryfinie

We wrześniu 2013 roku po kapitalnym remoncie oddano do użytku nabrzeże wraz z pomostami pływającymi przeznaczonymi do cumowania jednostek pływających turystyki żeglarskiej. Nabrzeże wraz z okalającą zabudową służy tworzeniu tzw. waterfrontu, czyli aktywnego styku miasta z rzeką, w którym mają ogniskować się głównie funkcje o charakterze rekreacyjnym i turystycznym. Dzięki temu stało się możliwe korzystanie z potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych rzeki Odry Wschodniej i terenów przyległych. Wybudowane nabrzeże stanowi powiązanie sieciowe z portami i przystaniami jachtowymi Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego, łączącego porty turystyczne Pomorza Zachodniego położone wzdłuż Odry, Zalewu Szczecińskiego i wybrzeża Bałtyku z akwenami niemieckimi.

W odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Gryfina znajdują się przejścia graniczne w Kołbaskowie i Rosówku, a do portu lotniczego w Goleniowie jest tylko 45 km.

Do najważniejszych zabytków należą:

Gmina Banie

- XIII-wieczny Kościół Parafialny pw. Wspomożenia Wiernych,
- Gotycka Kaplica św. Jerzego z 1417r.,
- XIV-wieczna Baszta Prochowa.

Gmina Cedynia

Klasztor w Cedyni powstał prawdopodobnie w 1266 roku. Od tego czasu był kilkakrotnie przebudowywany. W 1641 roku odbudowano zachodnie skrzydło klasztorne w stylu barokowego dworku myśliwskiego. W 1850 roku na bazie zachodniego skrzydła klasztoru powstał Królewski Urząd Pocztowy w Cedyni. W 1946 roku pożar zniszczył budynek, który dopiero w 1997 roku przeszedł w ręce prywatnego właściciela i po ośmiu latach prac remontowych ponownie ożył. Klasztor położony jest na wzgórzu, z którego rozciąga się przepiękny widok na Cedynię i stronę niemiecką. Obecnie klasztor spełnia rolę hotelu i restauracji. Klasztor posiada 22 pokoje na łącznie 50 miejsc (w tym 2 apartamenty). Na terenie klasztoru znajdują się 3 sale o powierzchni około 170 m² każda: klubowa, restauracyjna oraz sala reprezentacyjna reflektarza przywrócona do stanu z XIII wieku.

Gmina Mieszkowice

Czelin

- Obelisk - symbolizuje słup graniczny wkopany nad brzegiem Odry 27 lutego 1945 roku przez żołnierzy 6 Samodzielnego Batalionu Pontonowo-Mostowego.
- Obelisk mały - odsłonięty w 1968 roku. zaprojektowany przez Stanisława Dolniaka.
- XIII-wieczny Kościół - przebudowany w XIX wieku, zniszczony podczas drugiej wojny światowej i odbudowany w latach 1982-1984.

Stary Błeszyn

- W Starym Błeszynie zbudowano przeprawę przez Odrę, po której przeszły m.in. oddziały 3 Dywizji Piechoty Wojska Polskiego. Przeprawa została zorganizowana przez 7 i 9 Batalion Saperów oraz 6 i 31 Batalion Pontonowy. Bataliony te uczestniczyły w marszu na Berlin wczesną wiosną 1945 roku.
- Budynki wzniesione w konstrukcji ryglowej.

Gozdowice

- W Gozdowicach miało miejsce forsowanie Odry, 14-20 kwietnia 1945 roku. Forsowania dokonały oddziały Wojska Polskiego przygotowujące się do szturmu na Berlin.
- Pomnik Sapera - odsłonięty w 1952 roku, przebudowany w 1972 roku.
- Muzeum Wojsk Inżynieryjnych 1 Armii Wojska Polskiego - mieści się w budynku, który podczas forsowania Odry w 1945 roku był siedzibą sztabu wojsk inżynieryjnych. W podziemiach został odwzorowany punkt dowodzenia.
- Kamienna Ściana Chwały - na ścianie znajduje się mapa Polski, tablica została poświęcona żołnierzom 1 Armii Wojska Polskiego.
- Punkt widokowy - podczas forsowania Odry był punktem obserwacyjnym 2 Pułku Artlerii Wojska Polskiego.
- XIII/XIV-wieczny Kościół - rozbudowany w XIX/XX wieku. W 1904 roku na dobudowanej wieży umieszczono zegary i dzwony.

Atrakcje turystyczne w powiecie gryfińskim:

- Centrum Wodne LAGUNA w Gryfinie,
- Jezioro Morzycko,
- Jezioro Wełyńskie,
- Ogród Dendrologiczny w Glinnej,
- Platan klonolistny w Chojnie,
- Prom bez granic w Gozdowicach,
- Prywatne Muzeum Etnograficzne,
- Szwedzki kopiec w Chojnie,
- Wieża widokowa w Cedyni.

Walory przyrodnicze:

- Puszcza Bukowa,
- Cedyński Park Krajobrazowy,
- Krzywy las,

- Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry.

Ciekawe miejsca:

- „Dolina Miłości” w Zatoni Dolnej nad Odrą (gm. Chojna),
- Góra Czcibora,
- Cmentarz Komunalny w Gryfinie,
- Cmentarz Żołnierzy Niemieckich w Starym Czarnowie,
- Sanktuarium Matki Bożej Nadodrzańskiej Królowej Pokoju w Siekierkach.

Agroturystyka:

- „Antyki” w Starych Łysogórkach,
- „Bukowiniec” w Żórawiach,
- „Folwark Wirówek” w Wirówku,
- „Górny Młyn” w Otokach,
- „Leśniczówka” w Piasku,
- „Pod gruszą” w Baniach,
- „Pod Wieżą” w Stokach,
- „Przy Lesie” w Żórawiach,
- „Raj” we Włodkowicach,
- „Stary Młyn nad Tywą” w Osuchu,
- „Zacisze” w Goszkowie,
- Agroturystyka w Kłosowie.

Przez powiat przechodzą dwa europejskie szlaki turystyczne: Europejski Szlak Cysterski oraz Europejski Szlak Gotyku Ceglanego. W powiecie znajduje się również Rejon Pamięci Narodowej Siekierki - Stare Łysogórki - Gozdowice - Czelin, upamiętniający forsowanie Odry w 1945 roku.

Cyklicznymi imprezami kulturalnymi są: Gryfiński Festiwal Miejsc i Podróży "Włóczykij", Festiwal Intymnych Form Artystycznych – FIFART, Obchody "forsowanie Odry", Dni Cedyni, m.in. inscenizacja Bitwy pod Cedynią, Zderzenie Sztuk i Kultur "Sztukowanie", Tydzień Żurawi.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI

4.1. Powietrze atmosferyczne

Obszar powiatu gryfińskiego zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy Prawo ochrony środowiska –pod względem jakości powietrza atmosferycznego monitorowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do określenia aktualnych parametrów jakościowych powietrza w skali regionu w ramach wykonywanej przez WIOŚ corocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która odnosi się do poszczególnych stref. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza z dnia 2 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) powiat gryfiński stanowi część Strefy Zachodniopomorskiej oznaczonej kodem PL3203. Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje jedna stacja pomiarowa, zlokalizowana w Widuchowej, jej właścicielem jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Wykonywane są w niej pomiary ilości zanieczyszczeń w powietrzu, takich jak: NO, NO₂, NO_x, SO₂, O₃, PM₁₀, oraz dane meteorologiczne, automatycznie i manualnie.

Tab. 6 Stacja pomiarowa do monitorowania jakości powietrza w Widuchowej

Nazwa stacji		Widuchowa	
Adres stacji		ul. Bulwary Rybackie 1, 74-120 Widuchowa	
Krajowy Kod Stacji		ZpGryfWiduchowa003	
Typ stacji		Tła	
Właściciel stacji		WIOŚ SZCZECIN	
Parametry mierzone na stacji		Mierzone zanieczyszczenia	Metody pomiaru
Dwutlenek siarki		+	Pomiary automatyczne
Dwutlenek azotu		+	Pomiary automatyczne
Pył zawieszony	PM 10	+	Pomiary manualne
	PM 2,5	-	
	TSP	-	
	BS	-	
Ozon		+	Pomiary automatyczne
Tlenek azotu		+	Pomiary automatyczne
Mierzone parametry meteorologiczne			
Prędkość wiatru			+
Kierunek wiatru			+
Wilgotność względna			+

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

Promieniowanie słoneczne	-
Opady atmosferyczne	-
Ciśnienie atmosferyczne	+
Temperatura	+

Źródło: www.wios.szczecin.pl -opracowanie własne

Zgodnie z prawem krajowym i dyrektywami unijnymi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu, w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji, dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludzi(klasyfikowane są wszystkie strefy),
- określonych w celu ochrony roślin (z klasyfikacji wyłączone są strefy-aglomeracje powyżej 250 tys. mieszkańców oraz strefy-miasta powyżej 100 tys. mieszkańców).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) określa poziomy odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Określa ono poziomy dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi, ochronę roślin, terminy ich osiągnięcia, okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów, dopuszczalne częstości przekraczania tych poziomów oraz marginesy tolerancji. W ocenie przeprowadzonej pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃,pył zawieszony PM₁₀, Pm 2,5, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) i benzo(a)piren. W ocenie dokonanej pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃.

Dla dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i ołowiu (Pb) w pyłe PM₁₀ określone są poziomy dopuszczalne.

Poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza. Poziomy dopuszczalne są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozon (O₃), pyłu drobnego PM_{2,5}, metali ciężkich: arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oraz benzo(a)piranu określony jest poziom docelowy.

Poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość. Poziomy docelowe są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozonu (O₃) określone są poziomy celu długoterminowego.

Poziomy celu długoterminowego – jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Poziomy celu długoterminowego są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin. Głównym celem oceny jakości powietrza jest dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o dopuszczalne poziomy substancji, poziomy docelowe i poziomy celów długoterminowych z uwzględnieniem kryteriów ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin.

Strefy klasyfikuje się według następujących klas:

klasa A – gdy poziom zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego, nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa B – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,

należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5}),

klasa C – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP,

klasa C2 - poziom stężeń przekracza wartość docelową ustanowioną dla pyłu PM_{2,5}; należy dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych,

klasa D1 - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa D2 - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Klasyfikacja przeprowadzona w oparciu o parametry kryterialne pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin została przedstawiona w poniższych tabelach .

Tab. 7 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2014r.

Tab. 8 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
strefa zachodniopomorska	A	A	A	D2

(dc)- poziom docelowy, (dt)- poziom celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2014 rok.

Głównym czynnikiem wpływającym niekorzystnie na stan powietrza atmosferycznego; na obszarze strefy zachodniopomorskiej; jest niska emisja oraz emisje ze źródeł liniowych. Zarówno przestarzałe, indywidualne systemy grzewcze stosowane w budownictwie mieszkaniowym i w obiektach użyteczności publicznej, jak i wtórne pylenie z podłoża spowodowane stale zwiększającym się ruchem komunikacyjnym stanowią istotne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłem. W 2014r. na terenie strefy zachodniopomorskiej na trzech stanowiskach pomiarowych (dwóch w Szczecinku i jednym w Myśliborzu) odnotowano przekroczenia standardu jakości powietrza przez stężenie 24- godzinne pyłu PM10. Najwyższe wartości stężeń pyłu zarejestrowano w okresach grzewczych. W okresie letnim nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. W związku z czym, jako główną przyczynę przekroczeń, wskazuje się niską emisję pochodzącego z indywidualnego ogrzewania mieszkań. W tym samym roku odnotowano również przekroczenie stężenia benzo(a)piranu na stanowiskach pomiarowych w Szczecinku, Widuchowej i Myśliborzu, który stanowi istotny czynnik zagrażający jakości powietrza w skali ogólnokrajowej, a którego wysokie stężenia uwarunkowane są sezonowym ogrzewaniem mieszkań.

Z uwagi na powyższe, aby zmniejszyć zjawisko niskiej emisji należy podjąć działania zmierzające do rozbudowy zintegrowanego systemu ciepłowniczego oraz stosowania ekologicznych nośników energii, a także zwiększyć pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych. Źródła energii odnawialnej znajdujące się na terenie powiatu gryfińskiego zostały przedstawione w tabeli nr 9.

Tab. 9 Źródła energii odnawialnej zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Miejscowość	Źródła energii odnawialnej
Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	1 farma fotowoltaiczna
Stare Czarnowo	Żelewo	2 farmy fotowoltaiczne
Chojna	Bara	biogazownia
Mieszkowice	Kamionka	farma wiatrowa
Gryfino	Żórawki	mała elektrownia wodna
Gryfino	Osuch	mała elektrownia wodna
Banie	Lubanowo Otoki	mała elektrownia wodna

Źródło: dane z gmin

W ostatnich latach nie obserwuje się spadkowej tendencji stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)piranu, a średnioroczne wartości w punktach pomiarowych utrzymują się na podobnym poziomie. Dla strefy zachodniopomorskiej obowiązuje Ochrona Powietrza oraz plan działań krótkoterminowych przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 roku. „Program” ten ma na celu osiągnięcie dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji w powietrzu dla stref, w których poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny lub docelowy. Zakłada on także przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, poprawę jakości życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz poprawę atrakcyjności miast.

4.2. Klimat akustyczny

Nadmierny hałas w środowisku to niepożądane lub szkodliwe dźwięki spowodowane działalnością człowieka na wolnym powietrzu, a także hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Na terenie powiatu gryfińskiego natężenie hałasu w ostatnich latach znacznie wzrasta. Jest to spowodowane rozwojem komunikacji drogowej. Pozostałymi źródłami hałasu w powiecie są: przemysł, transport kolejowy, imprezy masowe. Najbardziej narażonym obszarem na powyższe źródła hałasu jest miasto Gryfino, głównie ze względu na natężenie ruchu drogowego i istniejące zakłady przemysłowe. Wskaźnikiem oceny hałasu jest, przyjęty zgodnie z ustawą, równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB). Poziom ten stanowi uśrednioną wartość w odniesieniu do pory doby (dzień od 6.00 do 22.00 lub noc od 22.00 do 6.00). Wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz.112 j. t.).

Tab. 10 Dopuszczalne poziomy hałasu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięki A w dB dla dróg lub linii kolejowych*	
	pora dnia- przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy -przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
a) Strefa ochronna „A” uzdrowisko b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo - usługowe	60	50
a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55

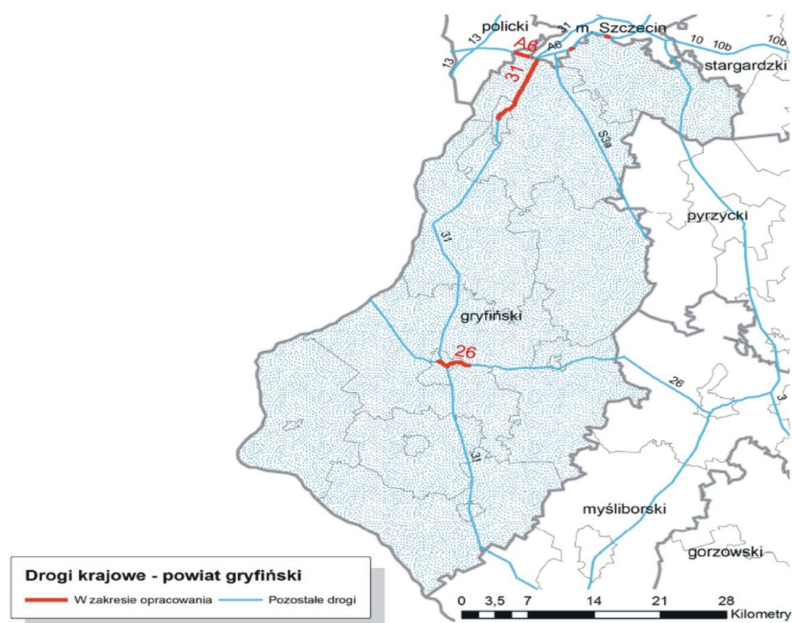
*Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

4.2.1. Hałas drogowy

Na terenie powiatu gryfińskiego występują cztery drogi krajowe mające wpływ na hałas komunikacyjny. Droga nr 31 przebiegająca przez gminy Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa i Gryfino, droga nr 26 przebiegająca przez gminę Trzcianko -Zdrój oraz Chojnę, droga A6 relacji Kołbaskowo- Radziszewo i droga S3 przebiegająca przez gminę Gryfino i Banie.

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie w styczniu 2012 roku zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego na drogach krajowych nr 31 i 26 przebiegających przez powiat gryfiński oraz sporządzone mapy akustyczne dla ww. obszarów.

Rys. 2 Zakres opracowania map akustycznych na terenie powiatu gryfińskiego

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie- 4 styczeń 2012r.

Tab. 11 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - powiat gryfiński

Wskaźnik L_{DWN}	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,798	0,953	0,487	0,324	0,110
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,104	0,071	0,123	0,237	0,010
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,345	0,237	0,413	0,796	0,034

Tab. 12 Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N – powiat gryfiński

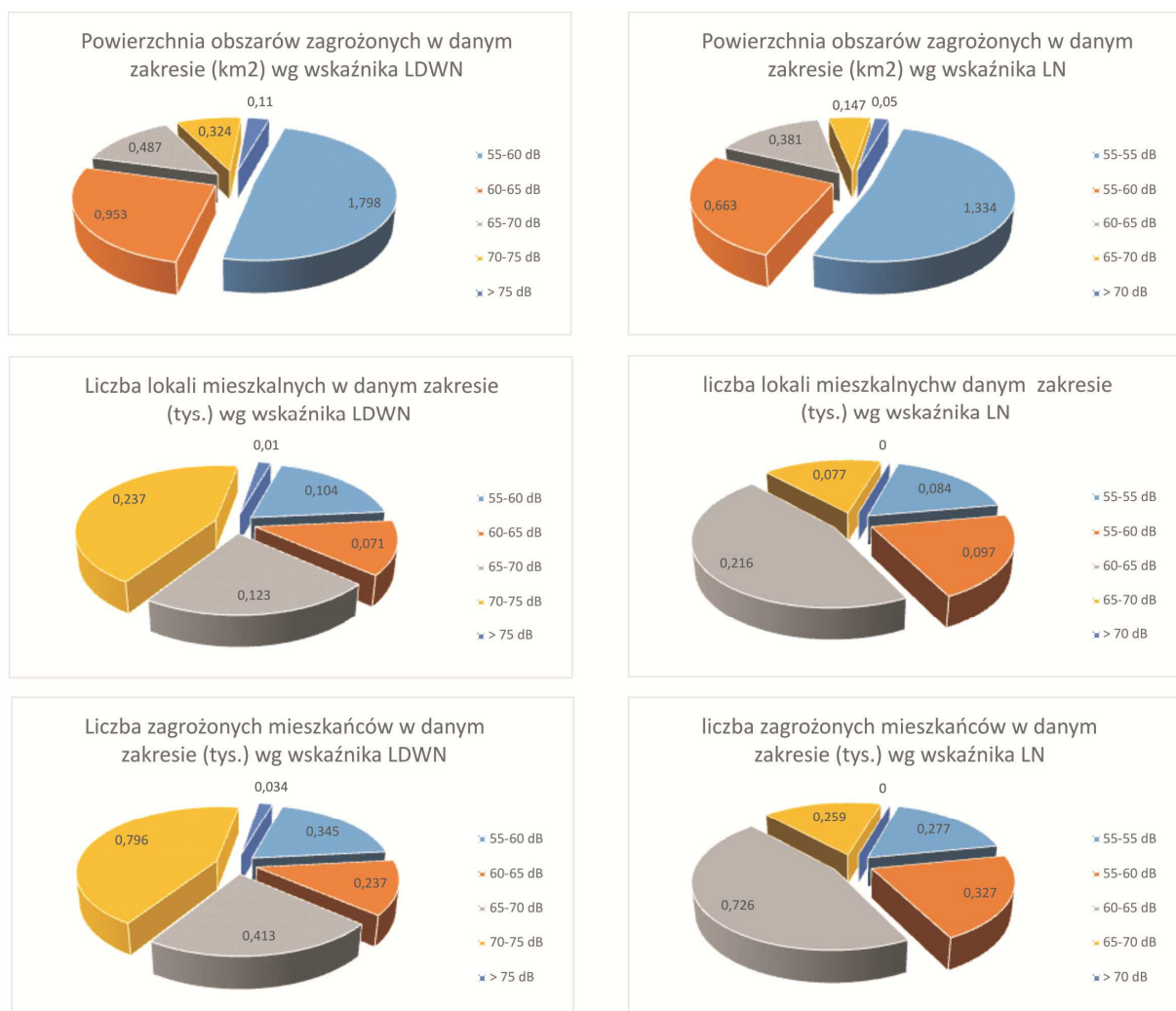
Wskaźnik L_N	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,334	0,663	0,381	0,147	0,050
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,084	0,097	0,216	0,077	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,277	0,327	0,726	0,259	0

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie – 4 stycznia 2012 r

Wskaźnik L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Wskaźnik L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Wykres 1 Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km²], liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.] oraz liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.], według wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie powiatu gryfińskiego.

Przez powiat gryfiński przechodzą następujące drogi wojewódzkie: 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126. Na podstawie danych uzyskanych z Zarządu Dróg Wojewódzkich w Chojnie pomiary natężenia ruchu dobowego na drogach wojewódzkich wykonywane są co 5 lat. Ostatnie pomiary natężenia ruchu wykonywane były w 2010r., przedstawione zostały w tabeli Nr 15. Przy takim natężeniu ruchu zasięg oddziaływania akustycznego jest niewielki. Pomiary w zakresie hałasu komunikacyjnego wykonywane były przez PPIS w Gryfinie jedynie w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Cedynia. Jednakże nie odnotowano tam przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Na terenie powiatu znajdują się również drogi powiatowe i gminne. Brak jest natomiast danych dotyczących natężenia ruchu na

drogach powiatowych oraz gminnych. Można przyjąć, że będzie on jeszcze mniejszy niż na drogach krajowych i wojewódzkich.

Przez teren powiatu gryfińskiego przebiega także linia kolejowa, dwutorowa, zelektryfikowana nr 273, relacji Wrocław – Szczecin zwana linią Nadodrzańską. Jest to linia typu magistralnego, na której ruch pociągów na odcinku od Mieszkowic do Gryfina wynosi średnio około 19 pociągów towarowych oraz około 16 pociągów pasażerskich na dobę. Linia ta przebiega przez tereny gmin Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa oraz Gryfino.

Tab. 13 Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich powiatu gryfińskiego wykonany w 2010 r.

Nr punktu pomiarowego	Nr drogi	Opis odcinka	Pojazdy samochodowe ogółem
32047	119	Radziszewo- Gardno	984
32048	120	Gr. Państwa- Gryfino	2259
32049	120	Gryfino- Gardno	2292
32050	120	Gardno- Stare Czarnowo	913
32051	120	Kobylanka- Kołbacz	2626
32052	121	Pniewo- Banie	1857
32053	121	Banie- Rów	1252
32054	122	Krajnik Dolny- Krzywín	1211
32055	122	Krzywín- Banie	1566
32056	122	Banie- Pyrzyce	4142
32060	124	Osinów Dolny- Cedynia	2580
32061	124	Cedynia- Chojna	2068
32062	125	Gr. Państwa- Cedynia	639
32063	125	Cedynia-Moryń	687
32064	125	Moryń- Wierzchlas	756
32065	126	Osinów Dolny- Gozdowice	595
32066	126	Gozdowice- Mieszkowice	1440
32067	126	Mieszkowice- Dębno	1489

Źródło: <http://www.zzdw.koszalin.p>

4.2.2 Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy charakteryzuje się długotrwałością występowania przez zmianowy charakter pracy, a także czasowymi, krótkotrwałymi dużymi natężeniami. Źródłem hałasu na terenie powiatu gryfińskiego są przede wszystkim zakłady przemysłowe. Rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już istniejących. Działające zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim

sąsiedztwie terenów wymagających ochrony akustycznej, są często źródłem uciążliwości hałasowej dla otoczenia.

Największym zakładem przemysłowym na terenie powiatu gryfińskiego jest Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. w Nowym Czarnowie. To jeden z największych emitorów hałasu w powiecie gryfińskim. W gminach powiatu gryfińskiego istnieje dość duża ilość zakładów stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska w zakresie emisji hałasu. Szczególnie może to mieć odniesienie do zakładów produkcji przemysłowej i spożywczej.

4.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

Zagadnienia z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w ustawach: Prawo ochrony środowiska, Prawo budowlane i Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są w cyklu trzyletnim zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U Nr 221, poz. 1645). Badania prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W 2013r. przeprowadzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego w pięciu punktach. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli nr 14.

Tab. 14 Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu gryfińskiego w 2013r.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego ¹	Wynik pomiaru (V/m)	Niepewność pomiaru (V/m)
1	Mieszkowice	Mieszkowice	Pozostałe miasta	0,24	0,07
2	Banie	Banie	Pozostałe miasta	0,38	0,12
3	Widuchowa	Widuchowa	Tereny wiejskie	0,24	0,08
4	Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	Tereny wiejskie	0,31	0,10
5	Strzeszów	Trzcińsko Zdrój	Tereny wiejskie	0,35	0,11

1) Zgodnie z punktem 1 zał. 1 z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U Nr 221, poz. 1645).

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013r.

Zmierzone wartości były znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m) określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie

dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisko oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka najistotniejszym w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jest promieniowanie niejonizujące, które obejmuje pola elektromagnetyczne w przedziale od 0 do 300 GHz. Podstawowymi źródłami tego rodzaju pól, na terenie powiatu gryfińskiego, są stacje bazowe telefonii komórkowej. Promieniowanie elektromagnetyczne generowane jest przez anteny stacji podczas ich pracy, a częstotliwość emitowanych pól wynosi maksymalnie 2100 GHz. Na terenie powiatu gryfińskiego zgłoszonych jest około 160 stacji bazowych telefonii komórkowej.

4.4 Zasoby i jakość wód

4.4.1. Zasób wód podziemnych

Wody podziemne to podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Na terenie powiatu gryfińskiego zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym, występują głównie w utworach czwartorzędowych, rzadziej w trzeciorzędowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny (międzyglinowy i podglinowy). Poziomy wodonośne rozdzielone są iltami i mułkami zastoiskowymi o miąższości do ok. 30 m. Poziom gruntowy występuje głównie w obrębie dolin rzecznych. Poziom ten, ze względu na korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest często ujmowany. Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach wodonośnych z nakładem nieprzepuszczalnych iltów lub słabo przepuszczalnych glin morenowych, na głębokości od 60 do 100 m. Poziom ten zasilany jest w drodze przesączania z nadległych poziomów.

Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie powiatu gryfińskiego stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszego opracowania.

Badania wód podziemnych prowadzone są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitoring diagnostyczny wykonywany jest raz na trzy lata, natomiast monitoring operacyjny prowadzony jest co roku. Badania wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Na terenie powiatu

gryfińskiego znajdują się trzy obszary jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Są to obszary zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Ocena jakości wód podziemnych wykonana została w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Zgodnie z tym rozporządzeniem wyróżniamy V Klas czystości wód:

Klasa I- wody bardzo dobrej jakości,

Klasa II- wody dobrej jakości,

Klasa III- wody zadawalającej jakości,

Klasa IV- wody niezadawalającej jakości,

Klasa V- wody złej jakości.

4.4.2. Zasób wód powierzchniowych

Sieć hydrologiczną powiatu gryfińskiego tworzy rzeka Odra Wschodnia i Zachodnia wraz z jej dopływami tj. rzeką Kurzycą, rzeką Słubią, rzeką Rurzycą, rzeką Tywą, rzeką Płonią. Ocenę jakości wód powierzchniowych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych. Należy uwzględnić również stan elementów hydromorfologicznych. Badania jakości wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego wykonywane są w ramach monitoringu operacyjnego, diagnostycznego i monitoringu terenów chronionych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W trzyletnim okresie badania objęto 115 jednolitych części wód rzecznych z czego 9 znajduje się na terenie powiatu gryfińskiego. Wyniki wstępnej oceny JCW (jednolite części wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia tabela nr 15).

Tab. 15 Wyniki wstępnej oceny jednolitych części wód powierzchniowych w badanych latach 2010-2013 na terenie powiatu gryfińskiego

Lp	Nazwa JCWP	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Wskaźnik decydujący o ocenie	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Specyficzne zanieczyszczone syntetyczne i niesyntetyczne	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	Stan JCWP
1	Odra od Warty do Odry Zachodniej	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	Dobry	Tak	Zły
2	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	2013	IV	MMI	II	II	II	Słaby	Dobry	nie	Zły
3	Kurzyca	2013	IV	Ichtiofauna	II	PPD	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
4	Stubia	2013	IV	MMI ichtiofauna	II	II	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
5	Rurzyca do Kalicy do ujścia	2013	IV	MMI Ichtiofauna	I	PSD	II	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
6	Tywa od dopływu z Tywic do ujścia	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
7	Krzekna od źródeł do jez. Będgoszcz	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Tak	Brak oceny
8	Płonia na jez. Miedwie z Miedwinką i dopł. z Bielkowa	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Nie	zły
9	Płonia od wypływu z jez. Żelewo do dopływu z Buczynowych Wąwozów	2013	II		I	II		dobry		tak	Brak oceny

Źródło: informacja o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013 rok

Objaśnienia

Klasa elementów biologicznych				stan / potencjał ekologiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	Bardzo Dobry	Stan bdb / potencjał maks	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
II	Stan bd / potencjał db	II	II	dobry	Stan bd / potencjał db	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
III	Stan / potencjał umiarkowany	III	III	umiarkowany	Stan / potencjał umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany
IV	Stan / potencjał słaby	IV	IV	Słaby	Stan / potencjał słaby	słaby	słaby
V	Stan / potencjał zły	V	V	zły	Stan / potencjał zły	zły	zły
klasa elementów hydromorfologicznych				stan chemiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	DOBRY	stan dobry		
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	PSD_sr	poniżej satnu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
	potencjał db	II	II	PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
				PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
klasa elementów fizykochemicznych				stan			
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	DOBRY	stan dobry		
II	Stan bd / potencjał db	II	II	zły	stan zły		
PSD	poniżej satnu potencjału dobrego	PPD	PRD				

Z przedstawionych w tabeli powyżej wyników badań wynika, że w roku 2013 najmniej korzystnie, ze względu na ocenę elementów biologicznych przedstawiała się jakość 6 JCWP: Odra od Warty do Odry zachodniej, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy, Kurzyca, Słubia, Rurzyca do Kalicy do ujścia, Tywa od dopływu z Tywic do ujścia.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się wiele naturalnych zbiorników wodnych. Powstały one na skutek obecności lodowca i tworzą one malowniczy krajobraz. Czynnikiem kształtującymi misy jezior były złożenia i akumulacja lodowca, erozja wód lodowcowych

i wytapianie się brył martwego lodu. Do największych jezior na terenie powiatu należą: Jezioro Długie, Jezioro Morzycko, Jezioro Ostrów, Jezioro Wełtyń, Jezioro Będgoszcz oraz Jezioro Mętno. Wykaz najważniejszych jezior oraz ich cech morfometrycznych przedstawia tabela nr 16.

Tab. 16 Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa jeziora	Zlewnia	Powierzchnia[ha]
GMINA BANIE		
J. Długie	Tywa- Odra	343,4
J. Dłużec	Tywa- Odra	85,2
J. Dłużyna	Tywa- Odra	56,3
J. Strzeleckie	Tywa- Odra	16,6
J. Święte	Tywa- Odra	14,1
J. Leśne	Tywa- Odra	26,2
J. Górne	Tywa- Odra	20,3
GMINA CEDYNIA		
J. Orzechów	Rurzyca-Odra	29,4
J. Czachów	Rurzyca-Odra	14,8
J. bez nazwy w Góralicach	Odra	10,0
GMINA CHOJNA		
J. Mętno	Rurzyca-Odra	130,4
J. Jeleńskie	Rurzyca-Odra	104,3
J. Narost	Słubia-Odra	107,9
J. Ostrów	Rurzyca-Odra	80,2
J. Leśne	Rurzyca-Odra	27,1
J. Krzywe	Tywa-Odra	14,9
GMINA GRYFINO		
J. Borzymskie	Tywa- Odra	2,6
J. Wełtyń	Wełtyński Strumień	349,53
J. Wirów	Wełtyński Strumień	11,0
J. Zamkowe	Wełtyński Strumień	18,0
J. Gierland	Wełtyński Strumień	15,2
J. Chwarstnica	Wełtyński Strumień	9,0
J. Prusino Duże	Wełtyński Strumień	17,5
J. Sobieradz	Tywa- Odra	8,4
J. Steklno	Tywa- Odra	47,3
J. Trzemeszno	Odra	17,3
GMINA MIESZKOWICE		
J. Mieszkowickie	Kurzyca- Odra	9,1
J. Łysogórki	Słubia-Odra	6,3
GMINA MORYŃ		
J. Morzycko	Słubia-Odra	342,7
J. Bielin	Kurzyca -Odra	27,4
J. Kałuża	Słubia-Odra	11,5
J. Duże-But	Słubia-Odra	11,5
J. Klępicz Duży	Słubia-Odra	9,4

J. Objezierz	Słubia-Odra	18,0
J. Stare Objezierz	Słubia-Odra	10,3
J. Mierno	Rurzyca-Odra	13,2
GMINA STARE CZARNOWO		
J. Binowskie	Płonia- Odra	52,4
J. Kizika	Płonia- Odra	14,8
J. Glinna I	Płonia- Odra	75,6
J. Będgoszcz	Płonia- Odra	264,3
J. Zaborsko	Płonia- Odra	11,1
J. Płonno	Płonia- Odra	9,5
J. Żelewo	Płonia- Odra	68,4
J. Racze	Płonia- Odra	10,0
GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ		
J. Strzeszowskie	Tywa-Odra	127,2
J. Dobropolskie	Myśla- Odra	109,3
J. Trzygłowskie	Rurzyca-Odra	43,6
J. Morskie Oko	Rurzyca-Odra	13,89
J. Białęgi	Słubia -Odra	25,76
J. Piaseczno Duże	Rurzyca-Odra	18,65
J. Głębokie	Rurzyca-Odra	11,05
J. Klasztorne	Rurzyca-Odra	16,3
J. Chełm Dolny	Myśla- Odra	15,92
J. Trzczańskie Małe	Tywa-Odra	25,84
GMINA WIDUCHOWA		
J. Lubicz	Odra	30,7
J. Lipienko	Odra	20,2
J. Kiełbicz	Odra	71,6
J. Kłodowskie	Odra	10,9
J. Marzkowo	Odra	11,8
J. Sumy	Odra	11,1
J. Wilczkowo	Odra	9,3

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

4.4.3 Jakość wód

Do najistotniejszych problemów dotyczących ochrony wód w Polsce należą kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona przed powodzią, a także jakość wód. Realizowane są prace mające na celu ograniczenie zagrożenia dla wód jakie stanowi odprowadzenie do nich substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na obszarze powiatu gryfińskiego występują przestrzenne, liniowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Do przyczyn zanieczyszczenia wód zaliczamy:

- ścieki z zakładów przemysłowych i usługowych,
- ścieki z oczyszczalni ścieków,
- ścieki z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,

- wody opadowe i roztopowe pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni,
- niedostateczny stopień skanalizowania obszarów wiejskich,
- spływy powierzchniowe wód opadowych i roztopowych z łąk i pól, wymywanie nawozów, środków ochrony roślin, źle zabezpieczone przyzmy obornika oraz zbiorniki na gnojowicę,
- zanieczyszczenia powietrza naniesione z opadami atmosferycznymi.

Głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa, przede wszystkim na terenach wiejskich. Wpływ na to mają zrzuty nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na terenach nieskanalizowanych, z których odbywa się infiltracja związków chemicznych do wód podziemnych. Wpływa to na złą jakość wód i jest przyczyną postępującej eutrofizacji rzek. Na stan wód powierzchniowych duży wpływ mają również zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnych. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych to średniookresowy cel, na który składają się następujące działania :

- realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (budowa, rozbudowa oraz modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej),
- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej,
- intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych,
- wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt,
- wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

4.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy powiatu gryfińskiego zaopatrywani są w wodę do celów bytowych i gospodarczych z komunalnych ujęć wody. Szczegółowe informacje dot. zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab.17. Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu gryfińskiego

Rok	Ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych w ciągu roku w dam ³ (tys.m)
2010	7,6
2011	7,5
2012	7,2
2013	7,1
2014	7,1

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do 2010r. zużycie wody w gospodarstwach domowych i zbiorowego zamieszkania spadło.

Tab. 18 . Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2010-2014

Rok	Liczba ludności (osoby)
2010	77 296
2011	77 250
2012	77 194
2013	77 101
2014	77 058

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Tab. 19 Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego

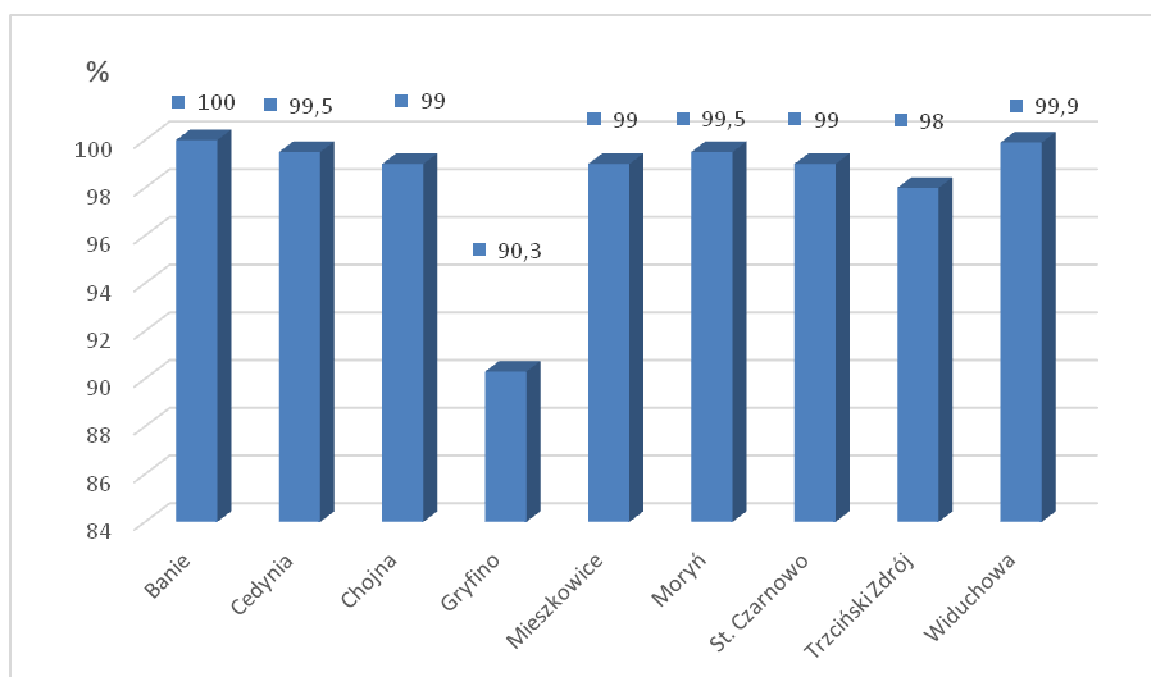
Gmina	Długość sieci wodociągowej (km)
Banie	47,9
Cedynia	73,5
Chojna	96,2
Gryfino	152,8
Mieszkowice	64,4
Moryń	34,0
Stare Czarnowo	31,9
Trzcińsko -Zdrój	41,5
Widuchowa	66,17

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W wyniku przeprowadzonych badań jakości wody w powiecie gryfińskim przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gryfinie w latach 2010 – 2014 wynika, że woda podawana do sieci z wodociągów publicznych wymienionych powyżej była przydatna do spożycia przez ludzi.

Jednakże jakość dostarczanej wody pitnej w powiecie nie jest zadowalająca. Dostarczana woda nie spełnia wymagań pod względem parametrów fizykochemicznych.

Wykres 2 Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową w gminach powiatu gryfińskiego

źródło: Dane z gmin

4.5.2. Gospodarka ściekowa

Siecią kanalizacyjną na terenie powiatu gryfińskiego zajmują się następujące podmioty: Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o. o. w Goleniowie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Cedyni, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Chojnie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Gryfinie, Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Mieszkowicach, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu, Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o. o. w Nowogardzie, Zakład Komunalny Trzciański- Zdrój, Zakład Gospodarki Komunalnej w Widuchowej.

Szczegółowe informacje dotyczące gospodarki ściekowej na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

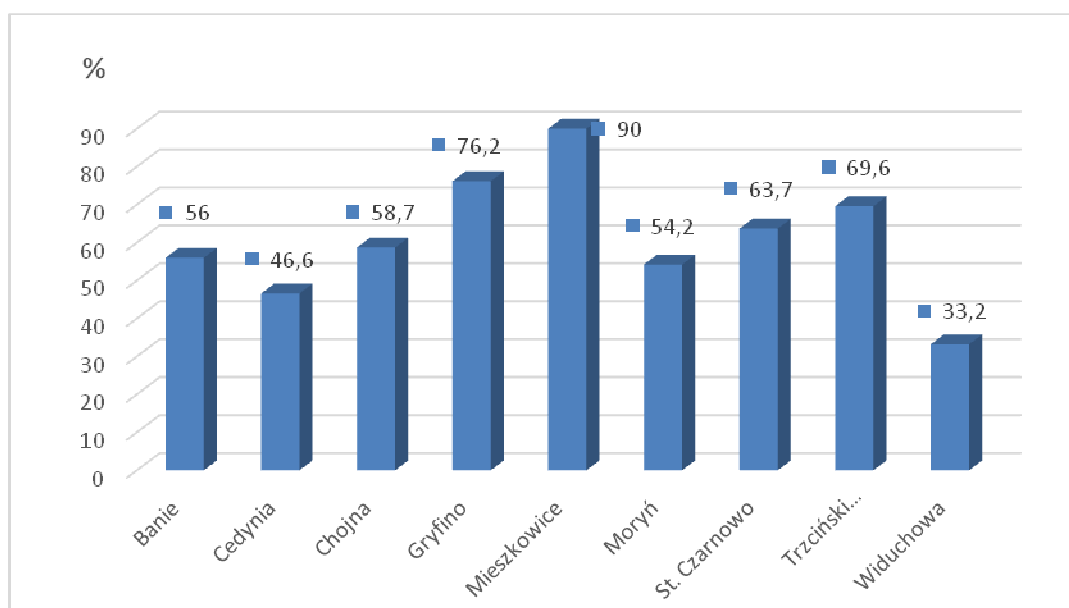
Tab. 20 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu gryfińskiego wg stanu na 31.12.2014 r. z podziałem na gminy

Nazwa Gminy	Długość sieci kanalizacyjnej w km
Banie	31,7
Cedynia	15,8
Chojna	44,85
Gryfino	116,5
Mieszkowice	84,0
Moryń	16,4
Stare Czarnowo	9,5
Trzcińsko -Zdrój	17,3
Widuchowa	22,8

źródło: Dane z gmin

Obecny stan skanalizowania miejscowości w gminach powiatu gryfińskiego jest niezadawalający. Gminy będą musiały podjąć działania w celu poprawy gospodarki ściekowej. Ogólny procent mieszkańców powiatu gryfińskiego objętych siecią kanalizacyjną w poszczególnych gminach przedstawia poniższy wykres .

Wykres 3 Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną w gminach powiatu gryfińskiego

źródło: Dane z Gmin

Na obszarze powiatu gryfińskiego zlokalizowane są 23 oczyszczalnie ścieków. W miejscowościach gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej, ścieki komunalne z gospodarstw domowych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, skąd wywożone zostają taborem asenizacyjnym na teren oczyszczalni ścieków. Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu wraz z określeniem przepustowości przedstawia tabela 20.

Tab. 21 Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa gminy	Oczyszczalnia ścieków wraz z przepustowością	Przepustowość [m ³ /dobę]
Banie	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Baniach	600
	Kontenerowa oczyszczalnia ścieków	120
Cedynia	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Cedyni	750
Chojna	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Chojnie	1506
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Grzybnie	160
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Krzymowie	200
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Czartoryja	100
Gryfino	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Gryfino	7500
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Gardno	200
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Sobiemyśl	100
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stare Brynki	75
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stekno	166
Mieszkowice	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Mieszkowicach	1200
Moryń	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Moryniu	600
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna w Witnicy	400
Stare Czarnowo	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stare Czarnowo	120
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Kołowo	15
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Dębina	46

	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Glinna	31
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Kołbacz	177
Trzciesko -Zdrój	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Trzciesko- Zdrój	400
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Stołeczna	72
Widuchowa	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno- biologiczna Widuchowa	400

źródło: Dane z gmin

Większość gmin powiatu gryfińskiego posiada własne oczyszczalnie ścieków. Część z istniejących oczyszczalni na terenie powiatu gryfińskiego pracuje, nie wykorzystując w całości swojej przepustowości. Spowodowane jest to brakiem dostatecznej infrastruktury technicznej umożliwiającej doprowadzenie odpowiedniej ilości ścieków do oczyszczalni. Także niewłaściwa eksploatacja oczyszczalni (zbyt mała lub zbyt duża ilość ścieków) wpływa niekorzystnie na jakość odprowadzanych ścieków, może obniżyć stopień oczyszczenia ścieków, a tym samym źle wpłynąć na jakość wód odbiornika. W miejscach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub oczyszczalnie przydomowe. Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje 513 oczyszczalni przydomowych. Znajdują się one głównie na obszarach wiejskich o charakterystycznej rozproszonej zabudowie. Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków na analizowanym terenie, wg stanu na dzień 31.12.2014r. przedstawia tabela Nr 21.

Tab. 22 Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie gryfińskim

Nazwa Gminy	Przydomowe oczyszczalnie ścieków (liczba)
Banie	20
Cedynia	109
Chojna	126
Gryfino	194
Mieszkowice	6
Moryń	35
Stare Czarnowo	9
Trzciesko -Zdrój	4
Widuchowa	10

źródło: Dane z gmin

4.6. Zasoby Geologiczne

Zgodnie z informacją zamieszczoną w „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31.12.2014 r.” wykonanym w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym jako zadanie państwowej służby geologicznej (Warszawa 2014) na obszarze powiatu gryfińskiego występują następujące złoża kopalin:

Tab. 23 Złoża kopalin

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Wydobywane bilansowe	Przemysłowe	
Gaz ziemny [mln m³]				
Zielin	E	19,91	20,02	15,55
Ropa naftowa [tys. t]				
Zielin	E	5,33	4,99	2,63
Siarka [tys. t]				
Zielin ^B	E	1,16	1,06	1,64
Kreda jeziorna i kreda piaszczysta [tys. t]				
Dębina	R	177	-	-
Dębina III	T	906	906	-
Strzeszów	Z	786	-	-
Żelewo	R	24	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej [tys. m³]				
Wełtyń	R	692	-	-
Piaski i żwiry [tys. t]				
Bielinek*	T	587	587	-
Bielinek II	T	1 021	1021	-
Bielinek III – pole E*	T	2 108	2 108	-
Bielinek III – pole W*	E	4 152	4 152	-
Bielinek IV – pole A*	R	22 932	-	-
Bielinek – Stara Żwirownia*	T	121	-	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

Chełm Górny	Z	300	-	
Chełm Górny I*	E	5 796	4 482	691
Daleszewo	R	4 751	-	-
Golice*	E	7 303	6 861	817
Golice E	R	31 131	-	-
Kolonia Żelichów*	P	13 023	-	-
Krzywin	Z	71	-	24
Łaziszcze*	R	1 814	-	-
Moryń- p.l.*	Z	8 761	5 056	-
Moryń Wschód 1*	T	3 698	6 041	-
Moryń Zachód	T	6 017	6 013	-
Moryń Wschód *	R	9 113	-	-
Nowe Objezierze *	P	906	-	-
Ognica*	E	10374	4282	191
Ognica- Północ	R	3295	3168	-
Parnica	Z	244	-	-
Radziszewo	R	1250	-	-
Rurka	R	2697	-	-
Skotnica*	T	6526	2566	-
Strzelczyn A*	Z	491	-	-
Wełtyń	R	275	-	-
Żelichów *	R	2875	-	-
Żeliszawiec	R	535	-	-

^{e)} złoża zasarczonej ropy naftowej i gazu ziemnego

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Źródło www.pgi.gov.pl

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B - dla kopalni stałych - kopalnia w budowie, a dla ropy i gazu - przygotowane do wydobywania lub eksploatacja próbna,

E - złoża eksploatowane,

G - podziemny magazyn gazu (PMG),

M - złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym,

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C),

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1, a dla ropy i gazu – w kat. A+B),

Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane,

T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo,

K - zmiana rodzaju kopaliny w złożu.

Tereny, na których prowadzone były prace eksploatacyjne poddawane są procesom rekultywacji, stale monitoruje się wpływ eksploatacji kopalni na środowisko oraz stan wykorzystania zasobów surowców. Na terenie powiatu w sposób ciągły przeciwdziała się występowaniu nielegalnego wydobywania kopalni na potrzeby lokalne. Na terenach, w których zostały zakończone prace, związane z wydobywaniem kruszyw, prowadzone są działania

zmierzające do ich rekultywacji. Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją oraz jej kierunek zawiera tabela nr 24.

Tab. 24 Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją wraz z jej kierunkiem

GMINA	OBSZAR GÓRNICZY	POWIERZCHNIA REKULTYWOWANA [ha]	KIERUNEK REKULTYWACJI
Gryfino	Wełtyń	2,61	brak kierunku rekultywacji
Moryń	Przyjezierze	7,6	leśny, wodno-leśny
Trzcińsko- Zdój	Chełm Górny	39,9	leśno- zadrzewieniowo-zakrzewieniowy, leśny
Widuchowa	Ognica	16,93	wodno- rolny
Stare Czarnowo	Dębina, Glinna	39,48	wodno-rolny, otwarte zbiorniki wodne, retencyjne
Cedynia	Bielinek, Piasek, Golice, Radostów	91,07	wodno- rekreacyjny, rolny, rekreacyjny, leśny, zbiornik wodny, użytki ekologiczne

Źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

4.7. Gleby

Na terenie powiatu gryfińskiego pokrywa glebowa składa się z dwóch grup glebowych: gleby nieprzekształcone (gleby brunatne, murszowo- torfowe, murszowo- mineralne), gleby przekształcone występują w rejonie jednostek osadniczych oraz pod terenami komunikacyjnymi.

Tab. 25 Powierzchnia gruntów ornych, pastwisk, łąk i gruntów leśnych na obszarze powiatu gryfińskiego wg stanu na dzień 31.12.2014r.

Struktura gruntów	Powierzchnia [ha]									
	Gmina	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcińsko Zdrój	Widuchowa
Użytki rolne		12544	7456	16336	533	9731	7356	6657	9939	9378
Grunty orne		11628	6094	13594	280	8103	-	4734	-	7657
Sady		37	43	129	6	30	47	138	88	29
Łąki trwałe		356	464	1666	186	955	228	1455	926	1054
Pastwiska trwałe		218	621	465	30	585	280	309	327	323
Grunty orne zabudowane		240	136	318	5	60	-	-	-	179
Grunty pod stawami		27	27	76	0	22	2	-	-	64
Grunty pod rowami		38	71	88	25	12	13	-	53	72

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5727	7632	13225	15	11528	2478	-	5090	6741
Lasy	5602	7481	13055	9		3416	6790	5002	6667
Grunty zadrzewione i zakrzewione	125	151	170	6		62	-	-	74
Grunty zabudowane i zurbanizowane	618	599	1664	503	637	463	-	681	51
Tereny mieszkalne	11	22	75	10	178	23	-	200	18
Tereny przemysłowe	11	7	30	11	78	7	-	-	12
Inne tereny zabudowane	26	40	427	43	16	28	-	-	21
Zurbanizowane tereny niezabudowane	4	17	167	16	13	6	-	19	9
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	18	26	104	38	37	48	-	-	33
Tereny komunikacyjne	544	386	861	385	444	304	-	452	503
Użytki kopalne	2	73	0	1	2	47	-	10	5
Grunty pod wodami	739	780	817	1	-	651	-	454	1106
Powierzchniowymi płynącymi	600	545	655	0	243	454	-	331	974
Powierzchniowymi stojącymi	139	235	162	1	80	197	512	123	132
Tereny inne	0	1594	0	1	-	-	-	45	0
Użytki ekologiczne	0	10	39	1	8	16	-	67	0
Nieużytki	980	1496	1112	74	1096	487	-	801	3028
Tereny różne	22	88	37	0	27	6	-	7	97
Powierzchnia ogółem	20628	18061	33230	1128	23194	12457	15288	17033	20945

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

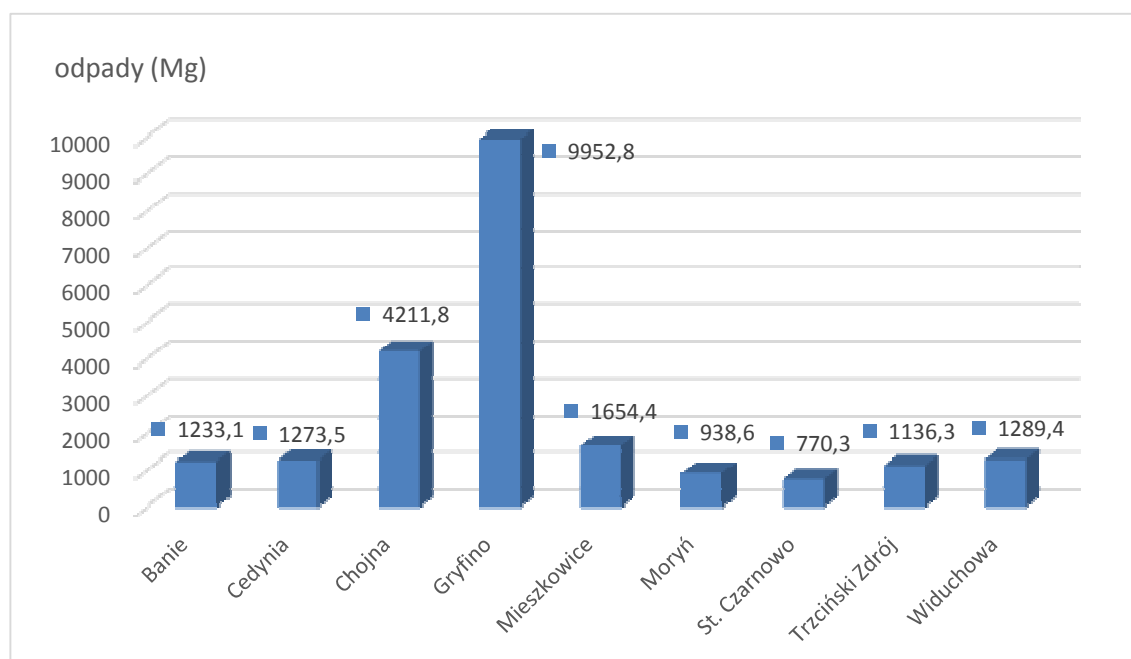
Postępowanie z odpadami wytworzonymi i zagospodarowanymi na terenie powiatu gryfińskiego ulega systematycznej poprawie przez dążenie do zapobiegania i minimalizacji ilości i rodzajów powstających odpadów, przygotowania ich do ponownego użycia, oraz poddania ich procesom recyklingu i odzysku w celu wykorzystania ich właściwości materiałowych i energetycznych, a w ostateczności przekazania odpadów na składowiska odpadów. Pewne obszary gospodarki odpadami nadal wymagają dalszego doskonalenia

m.in. działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska oraz rozwijaniem selektywnej zbiorki odpadów w zakresie wydzielenia ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i docelowo stworzenie, na bazie nowych przepisów z zakresu gospodarki odpadami, szczelnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami. Źródłem powstawania odpadów na terenie powiatu gryfińskiego jest sektor komunalny oraz sektor gospodarczy.

Sektor komunalny

Na terenie powiatu funkcjonuje system odbierania odpadów niesegregowanych oraz system selektywnego odbierania (tworzywa sztuczne oraz metal, opakowania ze szkła i opakowania z papieru i tektury). Prowadzony jest również odbiór odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych tj. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii, zużytych opon, przeterminowanych leków. W 2013r. reaktywował się Związek Gmin Dolnej Odry z siedzibą w Chojnie w skład którego wchodzi gminy powiatu gryfińskiego takie jak: Moryń, Cedynia, Chojna, Widuchowa, Banie, Stare Czarnowo. Związek przejął od gmin zadania związane z gospodarką odpadami na terenach zamieszkałych. Gminy: Gryfino, Mieszkowice i Trzcińsko Zdrój same realizują zadania związane z gospodarką odpadami na swoim terenie. Na podstawie uzyskanych informacji z gmin powiatu gryfińskiego oraz z ZGDO z siedzibą w Chojnie, w 2014 r. na terenie powiatu odebrano ogółem 22 460,2 Mg odpadów komunalnych. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców powiatu na poziomie 83 688 (wg GUS, Bank Danych Lokalnych), średnio 1 mieszkaniec wytwarzał w 2014 roku 268,38 kg. Procentowy udział w ilości odbieranych odpadów, w podziale na gminy, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Procentowy udział w ilości odebranych odpadów z terenu powiatu gryfińskiego

Źródło: Dane z Gmin

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu zwiększył się udział odbieranych w sposób selektywny odpadów surowcowych, wielkogabarytowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Powiat gryfiński wchodzi w skład szczecińskiego regionu gospodarki odpadami - zgodnie z WPGO dla województwa zachodniopomorskiego (stan w 2014r.), w którym wyznaczono pięć regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz jedną instalację zastępczą:

- Leśno Górne, Tanowo- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- Dalsze, Myślibórz- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- Łęczyca- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- kompostownia odpadów zielonych selektywnie zebranych oraz Instalacja zastępcza mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Myśliborzu.

Tab. 26 Rodzaje odpadów odebranych w roku 2014 z obszaru poszczególnych gmin powiatu gryfińskiego

Gmina Rodzaj odpadu (Mg)	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcińsko Zdrój	Widuchowa
zmieszane odpady komunalne 200301	1021,1	846,3	3687,7	8500,0	1521,9	762,4	592,8	1019,8	1153,30
odpady wielkogabarytowe 200307	17,9	27,4	47,0	254,2	0	32,2	48,6	0	24,6
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 200136	5,0	5,0	0	2,4	0	7,5	17,7	0	5,0
zużyty urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki 200135	0	0	0	2,3	0	3,8	0	0	4,0
zmieszane odpady opakowaniowe 150106	47,8	29,9	106,9	235,6	50,7	35,0	31,5	37,2	36,1
opakowania ze szkła 150107	69,3	152,3	147,1	295,2	40,0	34,4	38,0	62,7	33,8
zużyte opony 160103	0	12,5	0	0	0	12,5	0	0	4,0
opakowania z papieru i tektury 150101	13,9	182,9	69,9	0	14,5	16,1	18,1	6,6	15,1
odpady ulegające biodegradacji 200201	58,1	17,2	153,2	663,1	27,3	34,7	23,6	10,0	13,5
RAZEM	1233,1	1273,5	4211,8	9 952,8	1654,4	938,6	770,3	1136,3	1289,4

Źródło: dane z Urzędów Gmin oraz z ZGDO w Chojnie

Sektor gospodarczy

Odpady powstające w sektorze gospodarczym to grupy i rodzaje odpadów, które powstają w wyniku prowadzenia działalności przez osoby prawne. W tym sektorze wyróżnia się przemysł, rolnictwo, niektóre rodzaje usług. W sektorze gospodarczym w roku 2013-2014 w porównaniu do ostatnich analizowanych lat, struktura wytwarzanych odpadów nie

zmieniła się. Przeważająca ilość odpadów przemysłowych powstaje na terenie miasta Gryfino, gdzie zlokalizowanych jest większość zakładów przemysłowych z terenu powiatu.

Największymi wytwórcami odpadów, w sektorze gospodarczym, na terenie powiatu są: Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina, Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Istotne ilościowo są odpady o kodzie z grupy 10 - odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw. Głównymi wytwórcami odpadów o kodzie 10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie.

4.9. Zasoby przyrodnicze

Powiat gryfiński znajduje się w południowo- zachodniej części województwa zachodniopomorskiego . Obszar, na którym leży powiat charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Można podziwiać wiele zabytków przyrody. Na terenie powiatu funkcjonują różne formy ochrony przyrody – parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, oraz gatunki chronione. Wśród nich należy wymienić:

- Cedyński Park Krajobrazowy - położony nad Odrą w całości na terenie powiatu gryfińskiego. Zajmuje on powierzchnię 30.850 ha. Powierzchnia otuliny Parku 53.120 ha,
- Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”- to zwarty kompleks leśny. Całkowita powierzchnia Parku wynosi 9.096 ha, powierzchnia otuliny to 11.842 ha,
- Park Krajobrazowy „ Dolina Dolnej Odry”- to największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogeniczne torfowisko niskie z florą i fauną nie spotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Powierzchnia parku wynosi obecnie 6.009ha. Otulina zajmuje obszar 1.149ha,
- Rezerwat Przyrody „Bielinek” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 75,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyna Źródłiskowa” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 1,00 ha,

- Rezerwat Przyrody „Dolina Świergotki” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 11,00 ha,
- Rezerwat Przyrody „Wrzosowiska Cedyńskie” położony w gm. Cedynia, zajmuje powierzchnię 71,61 ha,
- Rezerwat Przyrody „Dąbrowa Krzymowska” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 30,44 ha,
- Rezerwat Przyrody „Olszyny Ostrowskie” położony w gm. Chojna, zajmuje powierzchnię 9,5 ha,
- Rezerwat Przyrody „Jeziora Siegniewskie” położony w gm. Mieszkowice, zajmuje powierzchnię 10,41 ha,
- Rezerwat Przyrody „Bukowe Zdroje im. prof. dr hab. Tadeusza Dominika” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 205,9 ha,
- Rezerwat Przyrody „Buczynowe Wąwozy im. prof. Floriana Celińskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 39,9 4 ha,
- Rezerwat Przyrody „Źródłiskowa Buczyna im. Jerzego Jackowskiego” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 121,02 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Kołowskie Parowy im. Józefa Lewandowskiego ” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 24,01 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Trawiasta Buczyna im. prof. Stefana Kownasa ” położony w gm. Stare Czarnowo, zajmuje powierzchnię 78,52 ha,
- Rezerwat Przyrody „ Łąki Storczykowe ” położony w gm. Gryfino,
- Rezerwat Przyrody „ Wysoka Skarpa Rzeki Tywy ” położony w gm. Gryfino,
- Rezerwat Przyrody „ Mszar Gajki” położony w gm. Gryfino,
- Rezerwat Przyrody „ Kanał Kwiatowy” położony w gm. Gryfino,
- Pomniki Przyrody zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia poniższa tabela:

Tab. 27 Pomniki przyrody

Rodzaj	Ilość (szt., ha)	Położenie- Gmina
Dąb szypułkowy	4	Gmina Banie
Lipa pospolita	1	Gmina Banie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

Dąb szypułkowy	7	Gmina Cedynia
Cis pospolity	3	Gmina Cedynia
Lipa drobnolistna	1	Gmina Cedynia
Wiąz szypułkowy	1	Gmina Cedynia
Żywotnik zachodni	1	Gmina Cedynia
Głaz narzutowy	2	Gmina Cedynia
Cis pospolity	1	Gmina Chojna
Dąb bezszypułkowy	2	Gmina Chojna
Dąb szypułkowy	6	Gmina Chojna
Jałowiec pospolity	1	Gmina Chojna
Wiąz szypułkowy	4	Gmina Chojna
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Chojna
Platan klonolistny	1	Gmina Chojna
Dąb szypułkowy	5	Gmina Gryfino
Sosna pospolita	1	Gmina Gryfino
Cis pospolity	1	Gmina Gryfino
Świerk porośnięty bluszczem	1	Gmina Gryfino
Krzywy las sosnowy	0,5	Gmina Gryfino
Cis pospolity	1	Gmina Mieszkowice
Pojedyncze drzewa	51	Gmina Moryń
Zgrupowanie zadrzewień	43	Gmina Moryń
Buk zwyczajny	70	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	60	Gmina Stare Czarnowo
Lipa holenderska	1	Gmina Stare Czarnowo
Żywotnik	11	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja zielona	1	Gmina Stare Czarnowo
Jesion wyniosły	2	Gmina Stare Czarnowo
Olsze czarne	2	Gmina Stare Czarnowo
Dąb bezszypułkowy	3	Gmina Stare Czarnowo
Lipa drobnolistna	2	Gmina Stare Czarnowo
Daglezja	1	Gmina Stare Czarnowo
Cis pospolity	2	Gmina Stare Czarnowo
Mamutowiec olbrzymi	1	Gmina Stare Czarnowo
Wiąz szypułkowy	1	Gmina Stare Czarnowo
Głazy	1	Gmina Stare Czarnowo
Granity	4	Gmina Stare Czarnowo
Dąb szypułkowy	15	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Wiąz szypułkowy	2	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Buk	15	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Jesion wyniosły	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Głaz	1	Gmina Trzcińsko- Zdrój
Dąb bezszypułkowy	2	Gmina Widuchowa
Lipa szerokolistna	1	Gmina Widuchowa
Kasztanowiec biały	1	Gmina Widuchowa
Platan	1	Gmina Widuchowa
Sosna wejmutka	1	Gmina Widuchowa
Dąb szypułkowy	3	Gmina Widuchowa
Topola kanadyjska	1	Gmina Widuchowa
Cis pospolity	1	Gmina Widuchowa

Źródło: Dane z Gmin

- Użytek Ekologiczny „Zgniły Grzyb” położony w gm. Gryfino zajmuje powierzchnię 50,25 ha,
- Użytek Ekologiczny „Dolina Storczykowa” położony w gm. Gryfino zajmuje powierzchnię 5,96 ha,
- Użytek Ekologiczny „Kostrzyneckie Rozlewisko” położony w gm. Cedynia i Mieszkowice zajmuje powierzchnię 746,23 ha,
- Użytek Ekologiczny „Gogoliny Mszar ” położony w gm. Mieszkowice zajmuje powierzchnię 14,53 ha,
- Użytek Ekologiczny „Torfowisko Godków ” położony w gm. Chojna,
- Użytek Ekologiczny „Łabęzin I, Łabędzin II ” położony w gm. Moryń,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Czarna Woda” gm. Chojna,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Jezioro Jelońskie” gm. Chojna ,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Morzycko” gm. Moryń,
- Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Słubi” gm. Moryń,
- Obszar chronionego krajobrazu „ Doliny Tywy”,
- Obszar chronionego krajobrazu „ Doliny Kalicy”,

Ochroną gatunkową na terenie powiatu gryfińskiego zostały objęte następujące gatunki:

- Bielik,
- Bocian Czarny,
- Kania Czarna,
- Kania Ruda,
- Orlik Krzykliwy,
- Rybołów,
- Żółw Błotny.

Europejska sieć Ekologiczna Natura 2000 została powołana na mocy postanowień Dyrektywy Unii Europejskiej. Obejmuje ona : Specjalne obszary ochrony (SOO) tworzone dla ochrony: siedlisk naturalnych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, oraz Obszary specjalnej ochrony (OSO) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków.

Ochrona i tworzenie nowych obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu, będzie skutkować poprawą bioróżnorodności i ochroną terenów najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym. Kształtowanie zwartych terenów zielonych wpływa na tworzenie korytarzy i węzłów ekologicznych.

Nadzór nad gospodarką leśną i lasami sprawują następujące nadleśnictwa: – Nadleśnictwo Mieszkowice, Gryfino, Chojna, Myślibórz, Różańsko i Dębno. We wszystkich gminach występują zarówno lasy prywatne, jak też będące własnością Skarbu Państwa.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu to łącznie 65 457,14 ha, co stanowi 35,0 % jego powierzchni.

Tab. 28 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Pow. Gruntów leśnych wyrażona w ha
Banie	5608,6899
Cedynia	7510,9644
Chojna	13054,9581
Gryfino	5368,2041
Mieszkowice	11534,2778
Moryń	3455,5543
Stare Czarnowo	7010,6546
Trzczańsko- Zdrój	5243,6417
Widuchowa	6670,1967

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Na gruntach rolnych prywatnych w ramach działania PROW, corocznie zakładane są uprawy leśne. W czwartym bądź piątym roku Starosta dokonuje oceny przydatności uprawy i jeśli uzna, że uprawa jest prowadzona prawidłowo, przeklasyfikuje grunt rolny na las. Założone lasy podlegają nadzorowi właściwego miejscowo nadleśnictwa.

Tab. 29 Powierzchnia gruntów rolnych (ha) przeklasyfikowanych na lasy w latach 2010-2014 (lasy prywatne)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
powiat gryfiński	41,02	9,43	32,83	12,63	0

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Powyższe obszary wzbogacają tereny zieleni. We wszystkich gminach tereny zieleni są reprezentowane przez parki, cmentarze, zieleń uliczną, skwery, zieleńce.

4.10. Zagrożenia naturalne i poważne awarie

Awarie infrastruktury technicznej i przemysłowej, jak również katastrofy wywołane przez siły natury, mogą stanowić bezpośrednie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla

jakości środowiska przyrodniczego powodując tym samym konieczność podejmowania szeregu różnorodnych działań mających na celu zapewnienie lokalnym społecznościom bezpieczeństwa. Z punktu widzenia ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska znacznie korzystniejszym rozwiązaniem jest zapobieganie wystąpieniu poważanej awarii i/lub zagrożenia naturalnego niż minimalizowanie ich skutków. Niemniej jednak prewencja wiąże się również z przewidywaniem skali i skutków potencjalnych zagrożeń oraz metod ich zwalczania.

Z informacji zawartych w treści „Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Gryfińskiego 2014” wynika, że na terenie charakteryzowanej jednostki administracyjnej mogą wystąpić zarówno zdarzenia spowodowane działalnością człowieka, w tym określane mianem poważnej awarii (w rozumieniu tego terminu zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), jak również - skutek działania sił natury – mogą mieć miejsce sytuacje określane jako zagrożenia naturalne. Prawdopodobne jest również wystąpienie zagrożeń wywołanych w następstwie kumulacji i współdziaływania wyżej wymienionych czynników. Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia (zdarzenia) na obszarze powiatu gryfińskiego w oparciu o pięciostopniową skalę (prawdopodobieństwo wystąpienia: bardzo rzadkie, rzadkie, możliwe, prawdopodobne, bardzo prawdopodobne; klasyfikację skutków zagrożenia (zdarzenia): nieistotne, małe, średnie, duże, katastrofalne) przedstawiono w tabeli nr 29.

Tab. 30 Ranking poziomu ryzyka wystąpienia poszczególnych zagrożeń (zdarzeń)

Kategoria zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Skutki wystąpienia
Katastrofa naturalna	Pożar	prawdopodobne	średnie
	Pożar połączony z wybuchem	prawdopodobne	duże
Powódź	Powódź opadowa, Powódź zatorowa	prawdopodobne	małe
	Powódź sztormowa	bardzo prawdopodobne	małe
	Powódź roztopowa	prawdopodobne	średnie
Ekstremalne warunki pogodowe	Upał, Silny mróz, Oblodzenie, Roztopy	prawdopodobne	małe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

	Przymrozki	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Intensywny opad deszczu, Opad śniegu	bardzo prawdopodobne	małe
	Intensywny opad śniegu	prawdopodobne	małe
	Opady marznące, Mgła osadzająca szadź,	bardzo prawdopodobne	małe
	Zawieje/zamiecie śnieżne, silna mgła	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Silny wiatr, Burza, Burza z gradem,	bardzo prawdopodobne	średnie
	Silna burza	bardzo prawdopodobne	małe
	Silna burza z gradem	bardzo prawdopodobne	duże
Zakażenia	Zakażenie ludzi, Zakażenie zwierząt	prawdopodobne	duże
	Środowisko roślinne, Plaga szkodników	rzadkie	małe
Ruchy skorupy ziemskiej	Osuwisko ziemi	rzadkie	małe
Awaria systemu dostaw energii	Awaria systemu elektroenergetycznego	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu dostaw paliw	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu dystrybucji gazu	prawdopodobne	średnie
Awaria systemu technicznego	Awaria systemu telekomunikacyjnego	prawdopodobne	średnie
	Awaria systemu informatycznego	prawdopodobne	małe
	Awaria z uwolnieniem niebezpiecznych substancji	możliwe	duże
	Awaria z uwolnieniem substancji promieniotwórczej	możliwe	duże
	Katastrofa budowlana	prawdopodobne	małe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

Katastrofa w transporcie i komunikacji	Zagrożenie w ruchu drogowym	bardzo prawdopodobne	średnie
	Zagrożenie w ruchu kolejowym	prawdopodobne	średnie
	Zagrożenie w żegludze śródlądowej	możliwe	średnie
Zachwianie systemu usług społecznych	Zachwianie systemu finansowego	możliwe	nieistotne
	Zachwianie systemu zaopatrzenia w żywność	możliwe	nieistotne
	Zachwianie systemu zaopatrzenia w wodę	prawdopodobne	małe
	Zachwianie systemu ochrony zdrowia	możliwe	średnie
	Zachowanie sprawności działania administracji publicznej	możliwe	nieistotne
	Zachowanie zdolności działania służb ratowniczych	prawdopodobne	małe
Naruszenie bezpieczeństwa i porządku publicznego	Zagrożenie terrorystyczne	możliwe	duże
	Zamieszki , Migracja ludności	możliwe	średnie
	Zagrożenie bezpieczeństwa imprezy masowej	bardzo prawdopodobne	małe
	Zgromadzenia z dużą ilością uczestników	bardzo prawdopodobne	nieistotne
	Niepokoje społeczne	prawdopodobne	średnie
	Znalezisko przedmiotów niebezpiecznych	bardzo prawdopodobne	małe
	Zagrożenie strukturalne	bardzo prawdopodobne	małe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Zarządzania Kryzysowego Powiatu Gryfińskiego

Z informacji zamieszczonych w powyższej tabeli wynika, że zagrożeniami o najwyższym stopniu ryzyka dla terenu powiatu gryfińskiego są:

- powodzie,
- ekstremalne warunki pogodowe,

- zagrożenia w ruchu drogowym,
- naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie powiatu gryfińskiego występuje szlak kolejowy relacji: Szczecin- Gryfino- Mieszkowice- Kostrzyn i może być on oraz miejscowości położone przy nim, narażony na katastrofę kolejową z uwagi na nasilony ruch pociągów. Obecnie trwa modernizacja linii kolejowej nr 273 (Szczecin- Kostrzyn), po jej zakończeniu zwiększy się ruch i prędkość pociągów.

Zagrożenie awarią drogową dotyczy głównie drogi krajowej nr 31 relacji Szczecin- Kostrzyn i drogi ekspresowej S3 relacji Szczecin- Gorzów Wlkp.

W 2011 r. została opracowana „Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego”, (WORP), która jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa). Celem tego dokumentu jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub, na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Dla terenu powiatu gryfińskiego zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego dla rzeki Odry i części rzeki Tywy. Natomiast dla rzeki Słubi, Rurzyca i części Tywy obowiązuje studium ochrony przeciwpowodziowej.

Według danych opublikowanych w Rejestrze zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awariach, przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2010 – 2013 na obszarze powiatu gryfińskiego odnotowano następujące zdarzenia:

- w 2010r. - miejscowość Nowe Czarnowo- wybuch pyłu węglowego- Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- w 2012r. – Nowe Czarnowo- wyciek oleju turbinowego do kanału ciepłego elektrowni
- w 2013r. – Radziszewo- zanieczyszczenie rowu melioracyjnego substancjami ropopochodnymi Wełtyń- gm. Gryfino – pożar w zakładzie produkcji styropianu,
- w 2011r. nie odnotowano zdarzeń,

4.11. Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

Niezbędnym warunkiem realizacji celów w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych jest dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej. Dlatego też konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana zarówno do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych jak również do grup zawodowych m.in.: rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców itp. Edukacja ekologiczna to koncepcja kształtowania i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego. Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem, i realizowana jest w systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w powiecie problemy związane z ochroną środowiska. Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan.

Edukacja ekologiczna może przyjąć różne formy:

- kształcenie ustawiczne (wykłady, seminaria, prelekcje, rozdawanie ulotek, programy edukacyjne)
- kształcenie dzieci i młodzieży w zakresie ekologii
- zielone szkoły

Kompleksowa wiedza o środowisku jest warunkiem sprawnego wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju oraz skutecznego realizowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Systematyczne prowadzenie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa, gwarantuje skuteczny ekorozwój we wszystkich dziedzinach życia. Efektem tych działań będzie dbałość lokalnej społeczności o środowisko naturalne. Edukacja ekologiczna jest także wymogiem prawnym zawartym w polskim i międzynarodowym prawie. Obowiązek jej prowadzenia powinny zawierać wszystkie dokumenty strategiczne opracowywane na szczeblach powiatu i gmin.

4.12. Podsumowanie metodą analizy SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron poszczególnych obszarów interwencji (komponentów środowiska) oraz zdefiniowania szans i zagrożeń tych obecnie występujących jak też potencjalnych. Precyzyjna i obiektywna analiza pozwala na dokonanie właściwego wyboru kierunków rozwoju i możliwości realizacji poszczególnych zadań.

Tab. 31 Analiza SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: Powietrze atmosferyczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zapisy w m.p.z.p. ograniczające stosowanie paliw stałych a promujące stosowanie paliw ekologicznych , • stosunkowo niewielki stopień zanieczyszczenia powietrza, • termomodernizacja obiektów, • spadek emisji gazów z zakładów przemysłowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • przekroczenie standardu jakości powietrza przez stężenie 24- godzinne pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)piranu, • niska świadomość ekologiczna w zakresie ochrony powietrza, • niestabilna polityka paliwowa państwa,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, • opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej, • zmniejszenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, • wykorzystanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach, • rozwój ścieżek rowerowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak funduszy na realizację zadań z zakresu ochrony powietrza, • narażenie społeczeństwa na choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza, • stosowanie w indywidualnym systemie ogrzewania paliw stałych (węgla, miatu itp.), • spalanie odpadów w kotłowniach, • wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego,
OBSZAR INTERWENCJI: Klimat akustyczny	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa systemu komunikacyjnego przez budowę lub przebudowę ciągów komunikacyjnych, • zastosowanie rozwiązań technologicznych ograniczających emisje hałasu do środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja obiektów emitujących nadmierny hałas w granicach aglomeracji, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie emisji hałasu, • wzrost natężenia ruchu na drogach,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie w m.p.z.p. zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w m.p.z.p. zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów,

<ul style="list-style-type: none"> • budowa ekranów akustycznych przy ciągach komunikacyjnych, • monitoring emisji hałasu wzdłuż ciągów, komunikacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • narażenie społeczeństwa na choroby spowodowane nadmierną emisją hałasu, • brak środków finansowych na realizację zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska akustycznego,
OBSZAR INTERWENCJI:	
Promieniowanie elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • brak odnotowanych zagrożeń promieniowania elektromagnetycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń wynikających z promieniowania elektromagnetycznego,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • bieżący monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony przez WIOŚ w Szczecinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt duża liczba źródeł pól elektromagnetycznych na terenie powiatu gryfińskiego,
OBSZAR INTERWENCJI:	
Zasoby i jakość wód	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • stosunkowo dobrej jakości zasoby wód podziemnych, • około 98% mieszkańców powiatu objętych jest siecią wodociągową, • wystarczające zasoby wody pitnej w powiecie gryfińskim, 	<ul style="list-style-type: none"> • niska jakość wody pitnej na terenie powiatu, • niewystarczająca ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, • duże zużycie wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych, • brak systemów kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych, • prowadzenie monitoringu jakości wód podziemnych na terenie powiatu, • modernizacja istniejących oraz budowa nowych sieci wodociągowych, • kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych, • pełne skanalizowanie gmin należących do powiatu gryfińskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych poprzez nieuregulowaną gospodarkę ściekową, • brak racjonalnego gospodarowania zasobami wód podziemnych, • pogorszenie się stanu wód podziemnych i powierzchniowych, • brak środków finansowych na inwestycje zmierzające do poprawy jakości wód,
OBSZAR INTERWENCJI:	
Gospodarka ściekowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • sukcesywna rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu, • budowa oczyszczalni przydomowych na terenie powiatu, • kontrola istniejących zbiorników bezodpływowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu gospodarki ściekowej, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie gospodarki ściekowej,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie funduszy z UE na realizację zadań z zakresu gospodarki ściekowej, • edukacja ekologiczna mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych z uwagi na nieregulowaną gospodarkę ściekową, • kary za nieszczelne zbiorniki bezodpływowe,
OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • racjonalna gospodarka zasobami kopalin, • występowanie zasobów gazu ziemnego, • eliminacja nielegalnych eksploatacji kopalin, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na budowę gazociągów w gminach, • uciążliwość spowodowana transportem wydobywanego kruszywa,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, • zwiększenie zainteresowania wykorzystaniem gazu ziemnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • nielegalna eksploatacja złóż kopalin, • brak rekultywacji zamkniętych wyrobisk,
OBSZAR INTERWENCJI: Gleby	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • przewaga gmin o charakterze rolniczym, • inwentaryzacja i likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów, • promowanie stosowania Dobrych Praktyk Rolniczych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na prowadzenie badań jakości gleby, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie ochrony gleb,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie monitoringu jakości gleb na terenie powiatu gryfińskiego, • rekultywacja terenów zdegradowanych, • prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, • wapnowanie gleb zakwaszonych, • ograniczenie użycia związków chemicznych, • zwiększenie świadomości ekologicznej wśród rolników, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zanieczyszczenia gleb wskutek niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, • nie stosowanie zasad określonych w Kodeksie Dobrych Praktyk Rolniczych, • recesja lub stagnacja gospodarcza, • brak środków finansowych na zadania zmierzające do poprawy stanu gleb,
OBSZAR INTERWENCJI: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • nadzór nad ilością odebranych odpadów i sposobem ich zagospodarowania, • zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów u źródła, • możliwość określenia warunków w świadczeniu usług w zakresie gospodarowania odpadami, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak kontroli w wypełnianiu obowiązków przez właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami, • wysokie koszty systemu gospodarowania odpadami, • niska świadomość ekologiczna,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców i przedsiębiorców powiatu w zakresie gospodarowania odpadami, • rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, • redukcja nielegalnych składowisk odpadów, • redukcja odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, 	<ul style="list-style-type: none"> • kary za nie wykonanie obowiązków wynikających z przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami, • degradacja środowiska w wyniku niewłaściwego gospodarowania odpadami, • długotrwałe procedury przetargowe związane z wyłonieniem wykonawców ,
OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom bioróżnorodności, • znaczący udział terenów o dużych walorach przyrodniczych, • duży obszar zalesienia na terenie powiatu, 	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja terenów cennych przyrodniczo, • postępujące zagospodarowanie terenów ekologicznych, • wypalanie traw,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie m. p. z. p. uwzględniających tereny cenne przyrodniczo, • tworzenie nowych form ochrony przyrody, • tworzenie zielonych ścieżek dydaktycznych, • zalesienie nieużytków, • zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie się czynnikami ekonomicznymi w procesach decyzyjnych skutkujących ,zmniejszeniem się walorów przyrodniczych powiatu, • zakłócenie stosunków wodnych, • brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, • pożary lasów,
OBSZAR INTERWENCJI: Zagrożenia naturalne i poważne awarie	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum Zarządzania Kryzysowego, posiadające współdziałający system sieci cyfrowej i radiowej, • monitoring i nadzór zakładów zwiększonego ryzyka przez organy kontrolne, 	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii lub zdarzenia o znamionach poważnej awarii,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja dużych zakładów przemysłowych w strefach przemysłowych bądź na terenach przeznaczonych w m.p.z.p. na cele usługowe i przemysłowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalna awaria techniczna, • błąd człowieka, • zagrożenie spowodowane transportem substancji niebezpiecznych przez teren aglomeracji,
OBSZAR INTERWENCJI: Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie w realizacji projektów z zakresu edukacji ekologicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na działania związane z prowadzeniem edukacji

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie cyklicznych projektów z zakresu edukacji ekologicznej, które ugruntowały się w świadomości lokalnej społeczności, 	ekologicznej, <ul style="list-style-type: none"> • małe zainteresowanie różnych grup społecznych przy realizacji projektów związanych z edukacją ekologiczną,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu gryfińskiego, oraz kształtowanie właściwych postaw proekologicznych , • wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowych na realizację projektów z zakresu edukacji ekologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych umożliwiających prowadzenie szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej dla określonej liczby mieszkańców.

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT zostały zdefiniowane problemy i zagrożenia w poszczególnych obszarach interwencji, które natomiast znalazły odzwierciedlenie w wyznaczaniu przewidziany do realizacji celów i zadań wskazanych w harmonogramie realizacji zadań w ramach Programu Ochrony Środowiska` w tabeli nr 32.

5. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Tab. 32 Efekty realizacji najważniejszych zadań wynikających z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska w latach 2009-2014

- GMINA BANIE-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Lubanowo wraz z kontenerową oczyszczalnią ścieków;
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Istniejącą oczyszczalnię ścieków w Baniach dostosowano do wymogów ustawowych

Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Odpady ulegające biodegradacji zostały wyodrębnione ze strumienia odpadów komunalnych i nie przeznaczono ich do składowania a zagospodarowania poprzez: termiczne przekształcanie, kompostowanie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. zadania zostały przekazane do ZGDO w Chojnie i funkcjonują deklaracje

	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Wyposażono budynki wielolokalowe w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, budynki pozostałe – wdrożono system workowy
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania informacyjno – edukacyjne prowadzone są w formie obwieszczeń, ogłoszeń i komunikatów wywieszanych na tablicach ogłoszeń lub miejscach zwyczajowo przyjętych w sołectwach oraz na stronie internetowej
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy

- GMINA CEDYNIA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich jest nieuzasadniona ekonomicznie lub niemożliwa (wskaźnik koncentracji nie może być mniejszy niż 90 mieszkańców na 1 km sieci kanalizacyjnej)
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów	Gmina Cedynia realizowała projekt dofinansowania

	oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, w ramach którego wybudowano 98 oczyszczalni
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie dotyczy, ponieważ oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Cedyni podczas modernizacji w 2006 r. została dostosowana do wymogów w zakresie oczyszczania ścieków
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Sieć wodociągowa zarządzana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej nie była modernizowana, ale na bieżąco była prowadzona konserwacja i usuwane awarie
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	W Urzędzie Miejskim w Cedyni odbywały się spotkania dla mieszkańców w sprawie możliwości korzystania z alternatywnych źródeł energii (solary, fotowoltaika)
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie

	<p>Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych</p>	<p>Rok 2009: Przekazanie dofinansowanie z GFOŚiGW w Cedyni na usuwanie azbestu dla 2 podmiotów (wspólnot mieszkaniowych), złożenie wniosku do WFOŚiGW w Szczecinie na dofinansowanie inwentaryzacji azbestu i sporządzenie inwentaryzacji azbestu; rok 2010: usuwanie azbestu przy dofinansowaniu przez WFOŚiGW w Szczecinie, w obiektach stanowiących mienie Gminy Cedynia</p>
	<p>Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu</p>	<p>Do lipca 2013 r. umowy posiadało blisko 100% mieszkańców gminy, od lipca 2013 r. zadanie jest realizowane przez Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie (deklaracje), odpady są odbierane ze wszystkich posesji</p>
	<p>Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu</p>	<p>Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie</p>
	<p>Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych</p>	<p>Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie</p>
	<p>Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych</p>	<p>Działania takie były prowadzone w 2013 r., podczas tzw. „rewolucji śmieciowej”, w imieniu gmin spotkania we wszystkich sołectwach i mieście Cedynia zorganizował Związek Gmin Dolnej Odry.</p>
<p>Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów</p>	<p>Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja</p>	<p>Nie dotyczy</p>

zdegradowanych.	składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	
-----------------	---	--

-GMINA CHOJNA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych oraz przepompowni ścieków w miejscowości Grzybno - Budowa kanalizacji sanitarnej od przepompowni PSL-1 na byłym lotnisku do wysypiska odpadów komunalnych Kaliska -Kontynuacja budowy kanalizacji sanitarnej w kierunku do miejscowości Godków Osiedle PKP
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Na terenach wiejskich gminy Chojna zbudowane zostały przydomowe oczyszczalnie ścieków sanitarnych w ilości: - w roku 2013 - 17 szt. - w roku 2014 - 31 szt. W planach perspektywicznych przewiduje się dalszą budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Obecnie posiadana biologiczna oczyszczalnia ścieków w Chojnie jest dostosowana do usuwania fosforu i azotu. Natomiast oczyszczalnia w miejscowości Grzybno przewidywana jest do całkowitej przebudowy.
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz	<u>Rok 2011</u> - Budowa sieci wodociągowej w ulicy M. Curie-Skłodowskiej w Chojnie

	wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	<u>Rok 2013</u> - Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączem do budynku mieszkalnego w miejscowości Rurka
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Wykonanie zadań w zakresie remontów dróg gminnych: <u>W latach 2009- 2014</u> Wykonano remonty dróg gminnych o łącznej wartości - 9.356.802,48 zł
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Do lipca 2013 r. zadanie było - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych - realizowane przez Gminę, od lipca 2013 r. zadanie realizuje Związek Gmin Dolnej Odry w Chojnie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W latach 2009-2014 wykonany został demontaż i unieszkodliwienie 43 ton wyrobów zawierających azbest.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywozującymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. zadania zostały przekazane do ZGDO w Chojnie i funkcjonują

		deklaracje
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nielegalne składowanie odpadów na bieżąco jest monitorowane przez Straż Miejską w Chojnie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. wyposażono budynki wielolokalowe w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, budynki pozostałe – wdrożono system workowy
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r., na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzecz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych KALISKA w gminie Chojna została zakończona 30.10.2014 r.

-GMINA GRYFINO-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	03.09.2013 r. rozpoczęto realizację prac związanych z realizacją Projektu w ramach zadania I - budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pniewo - Żórawki.
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Wymagany efekt oczyszczania ścieków na oczyszczalni ścieków w m. Gryfino, zwany też stopniem oczyszczania bądź sprawnością działania oczyszczalni ścieków jest zachowany i zgodny z przepisami
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie realizowało to zadanie poprzez wprowadzanie do eksploatacji wodomierzy o większej sprawności i dokładności pomiarowej oraz zmniejszało straty na przesyle wody, poprzez usprawnienie diagnostyki sieci.
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Spotkania w celu zebrania materiałów do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gryfino oraz prezentacja tych materiałów przez wykonawcę PGN
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Przebudowa ul. Łużyckiej w Gryfinie oraz innych ulic na terenie gminy
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Ograniczono ilość odpadów kierowanych do składowania. Od 2013r. zmieszane odpady komunalne kierowane były do instalacji w której były przetwarzane mechanicznie.

		Obecnie są kierowane do instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Gmina Gryfino finansuje demontaż oraz odbiór i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Mieszkańcy Gminy Gryfino objęci byli umowami na wywóz odpadów
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Gmina objęła systemem odbioru odpadów komunalnych nieruchomości zamieszkałe oraz niezamieszkałe. W ramach pobieranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina dostarcza pojemniki oraz worki do zbierania odpadów komunalnych oraz ich segregowania. Gmina Gryfino finansuje likwidację „nielegalnych wysypisk odpadów”
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Prowadzi się kontynuację działań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych zgodnie z rozwiązaniami określonymi przez Gminę Gryfino w Regulaminie czystości i porządku na terenie Gminy Gryfino. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych w roku 2012 wyniósł 15,2 %, w roku 2013 – 16,85%, w roku 2014 – 18,2%.
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów	Odpady wielkogabarytowe nie wymagają specjalnych pojemników do zbierania. Odpady te są odbierane przez PUK Spółka z o.o. od właścicieli

	wytworzonych	nieruchomości z terenu miasta i gminy Gryfino zgodnie z ustalonym harmonogramem, w miejscach gromadzenia odpadów komunalnych. Odpady te są również przyjmowane w utworzonych Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK), zlokalizowanych przy ul. Targowej 9 w Gryfinie oraz na terenie składowiska odpadów Gryfino-Wschód. Każdy mieszkaniec z terenu Gminy Gryfino może dostarczyć nieodpłatnie odpady wielkogabarytowe w tym meble, dywany, drzwi. Brak danych dot. poziomu zbierania odpadów wielkogabarytowych.
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Prowadzone były spotkania z mieszkańcami zakresie gospodarki odpadami
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcianko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Nie dotyczy

-GMINA MIESZKOWICE-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa kanalizacji sanitarnej w Czelinie z rurociągiem tłocznym z Czolina do Kłosowa - - Budowa kanalizacji sanitarnej w Gozdowicach i Starym Błeszynie z budową rurociągu przesyłowego” - Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Stare Łysogórki - Budowa Kanalizacji w

		miejsowości Zielin . W ramach inwestycji wykonano: 4056 mb sieci kanalizacyjnej, 1422 mb rurociągu przesyłowego
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	W 2015 r. poprzez ogłoszenia informowano mieszkańców o możliwości dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ze środków WFOŚiGW w Szczecinie. (brak zainteresowania)
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mieszkowicach
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	Modernizacja sieci wodociągowej w ulicy Ogrodowej i Poniatowskiego w Mieszkowicach . W ramach inwestycji przebudowano 600 mb sieci wodociągowej
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Starym Błeszynie – długość modernizowanej drogi 980m
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W 2010r. powstała farma elektrowni wiatrowej w obr. Kamionka
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Osiągnięty przez gminę Mieszkowice w 2014r. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 0%.
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W 2012 r. i 2014 r. Gmina prowadziła zbiórkę azbestu ze swojego terenu. Zadanie w 100% było dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	W ostatnich latach na terenie gminy Mieszkowice zbiórka odpadów selektywnych prowadzona jest u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe odbierane są przez PUK Spółka z o.o. od właścicieli nieruchomości z terenu miasta i gminy Mieszkowice
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Prowadzone były spotkania z mieszkańcami zakresie gospodarki odpadami
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcianko – Zdrój).	Nie dotyczy

	Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	
--	---	--

- GMINA MORYŃ-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	W latach 2013-2014 zrealizowano projekt -Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Moryń – W 2014 r. – budowa zbiornika bezodpływowego przy świetlicy wiejskiej w Dolsku
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	W 2012 r. realizowano zadanie- budowa wodociągu Bielin – Macierz.
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Organizowano spotkania z mieszkańcami Gminy i Firmami w sprawie możliwości pozyskiwania środków na ochronę powietrza w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy)	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	i szynowy).	
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	W latach 2009 –2014 r. na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W latach 2009-2014r. usunięto wyrobów azbestowych – 49,4 Mg.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	W gminie Moryń ok. 98 % mieszkańców było objętych umowami na odbieranie odpadów komunalnych
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Likwidacja dzikich wysypisk na terenie gminy Moryń
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy Moryń funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r., na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed	Rekułtywacja składowisk	Składowisko zostało zamknięte

<p>negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.</p>	<p>odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa</p>	<p>decyzją Starostwa Powiatowego w Gryfinie. Następnie zostało sprzedane przez Gminę . Obecny właściciel składowiska odpowiedzialny jest za jego rekultywację, monitoring i prowadzenie badań pod kątem jego oddziaływania na stan środowiska.</p>
---	---	--

- GMINA STARE CZARNOWO-

<p>Zakładany cel</p>	<p>Podjęte zadanie wynikające z POŚ</p>	<p>Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.</p>
<p>Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych</p>	<p>Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich</p>	<p>- Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Starym Czarnowie - Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Kołowie</p>
	<p>Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)</p>	<p>Realizowanie procesów związanych z wymianą infrastruktury technicznej w istniejących oczyszczalniach polegających na wymianie zużytych aeratorów, rozdrabniaczy itp.</p>
<p>Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią</p>	<p>Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>

Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Unieszkodliwianie w ilości około 40 ton wyrobów zawierających azbest rocznie
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbiera-	Odpady wielkogabarytowe

	<p>nia odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych</p>	<p>zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie</p>
	<p>Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych</p>	<p>Prowadzenie i pomaganie w akcjach promocyjnych dotyczących zbierania i selekcjonowania odpadów. Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnej w budynkach Gminnych.</p>
<p>Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.</p>	<p>Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzciesko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa</p>	<p>Nie dotyczy</p>

- GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
<p>Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych</p>	<p>Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
	<p>Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>
<p>Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią</p>	<p>Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz</p>	<p>Nie podejmowano działań w tym zakresie</p>

	wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	
	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W planach jest podjęcie działań, mających na celu utworzenie farmy wiatrowej w gminie.
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	Osoby fizyczne mogą składać do Gminy wnioski o dofinansowanie usunięcia, transportu i utylizacji wyrobów azbestowych, po czym Gmina wystosowuje wniosek do WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Systemem odbierania i zagospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy

		są zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i niezamieszkałe, aby system działał kompleksowo i był szczelny.
	Wylimowanie nielegalnego składowania odpadów	Zabezpieczenie w budżecie gminnym środków finansowych na prace, związane z likwidacją dzikich wysypisk (uprzątnięcie terenu, niwelacja)
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	Odpady wielkogabarytowe zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie pogadanek w szkołach - organizowanie konkursów plastycznych - udostępnianie ulotek informacyjnych - udostępnianie informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	Rekultywacja składowisk odpadów w m. Drzeszcz, działka nr 22/2, obr. Rosnówek oraz działka nr 633 obr. Czarnołęka gm. Trzcińsko-Zdrój odbywa się w ramach projektu „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie ZMiGDP oraz gmin sąsiednich”. Obejmuje ona wszelkie prace, związane z wykonaniem niwelacji terenu, położeniem poszczególnych

		warstw ziemi i końcowo rekultywację biologiczną
--	--	---

- GMINA WIDUCHOWA-

Zakładany cel	Podjęte zadanie wynikające z POŚ	Efekt realizacji zadania przez gminę w latach 2009r.- 2014r.
Poprawa jakości wody i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Kontynuacja budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni na terenach wiejskich	W 2012r. Gmina Widuchowa oddała w użytkowanie nowo wybudowaną sieć kanalizacji sanitarnej w m. Krzywini.
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	W 2014r. podjęto działania związane z budową oczyszczalni przydomowych z WFOŚiGW w Szczecinie, Gmina jednak nie otrzymała dofinansowania
	Dostosowanie istniejących oczyszczalni ścieków do wymogów ustawowych (usuwanie fosforu i azotu)	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników	W 2012 r. została wybudowana sieć wodociągowa Żelechowo-Kiełbice, Żelechowo- Kłodowo oraz zmodernizowana stacja uzdatniania wody w Żelechowie. Bieżąca konserwacja sieci wodociągowej
Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza	Redukcja zanieczyszczeń transportu samochodowego	Modernizacja dróg na terenie gminy Widuchowa: budowa drogi: Polesiny- Żelechowo - 2008 r., Żelechowo- Kiełbice- 2010r., Żelechowo- Pąkowo- 2010r., przebudowa drogi w Krzywini- 2012 r.
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii	Nie podejmowano działań w tym zakresie

	Wspieranie budowy nowych alternatywnych źródeł energii	W planach zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone tereny pod budowę farm elektrowni wiatrowych
Poprawa klimatu akustycznego	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy).	Modernizacja dróg
	Wspieranie działań inwestycyjnych zmierzających do modernizacji i przebudowy dróg i ulic, z których hałas powoduje przekroczenia poziomów progowych dla terenów szczególnego zagrożenia hałasem	Nie podejmowano działań w tym zakresie
Poprawa gospodarki odpadami	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji	Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych u źródła . Odpady ulegające biodegradacji przekazywane były do firmy Eko Myśl lub zagospodarowywane we własnym zakresie
	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych	W 2012 r. i 2014 r. Gmina prowadziła zbiórkę azbestu ze swojego terenu. Zadanie w 100% było dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.
	Objęcie umowami na odbieranie odpadów wszystkich mieszkańców powiatu	Do lipca 2013r. funkcjonowały umowy zawierane pomiędzy podmiotami wywożącymi odpady a mieszkańcami na wywóz odpadów, od 2013r. funkcjonują deklaracje śmieciowe
	Wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów	Nie podejmowano działań w tym zakresie
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i przydatnych do recyklingu	Od 2013r. na terenie gminy funkcjonuje zbiórka odpadów selektywnych prowadzona u źródła
	Rozwój selektywnego zbiera-	Odpady wielkogabarytowe

	nia odpadów wielkogabarytowych dla osiągnięcia w 2010 roku poziomu 40% zbierania odpadów wytworzonych	zbierane są na terenie gminy 2x do roku. Ponadto można je dostarczać osobiście do PSZOK w Chojnie
	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców oraz małych i średnich podmiotów gospodarczych	Działania takie były prowadzone w 2013 r., na terenie gminy Chojna przez Związek Gmin Dolnej Odry
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Rekultywacja składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie powiatu. Rekultywacja składowiska Kaliska (gm. Chojna), Drzeszcz (gm. Trzcińsko – Zdrój). Rekultywacja składowisk w gm. Moryń oraz Widuchowa	W 2013r. zakończono rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanego w gminie Widuchowa, w miejscowość Dębogóra

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I WSKAŹNIKI

Ocena stanu środowiska w poszczególnych komponentach i towarzyszące im zagrożenia, a także uwarunkowania społeczno- gospodarcze powiatu gryfińskiego zostały omówione we wcześniejszych rozdziałach. Aby realizować przyjęte założenia należy określić główne cele dla poszczególnych komponentów środowiska (obszarów interwencji) oraz wyznaczyć dla nich odpowiednie zadania i wskaźniki. Zostało to przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 33 Harmonogram realizacji zadań w ramach Programu Ochrony Środowiska

Zadania	Jednostki realizujące	Termin realizacji	Źródło finansowania	Wskaźniki
I. Obszar interwencji: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE				
CEL: POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA				
1. Redukcja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Wojewoda Zachodniopomorski, Wójt, Burmistrz Starosta, Użytkownicy Środowiska,	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe,	Szacowany roczny spadek emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych
2. Minimalizacja zużycia energii oraz ograniczenie strat ciepła w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej	Właściciele i Administratorzy budynków	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach mieszkalnych i budynkach administracji publicznej
3. Wykorzystanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach	Przedsiębiorcy	2015-2020	Środki własne, Unijne instrumenty Finansowe,	Liczba zmodernizowanych przedsiębiorstw w zakresie stosowanych nowoczesnych technologii
4. Wzmoczona kontrola zakładów przemysłowych w zakresie spełnienia przez nie wymogów prawnych	Starosta, WIOŚ	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych
5. Opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej	Wójtowie, Burmistrzowie	2015-2020	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba uchwalonych Planów Gospodarki Niskoemisyjnej
CEL: ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ				
1. Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Starosta,	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących,	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych w zakresie odnawialnych

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

	Wójtowie, Burmistrzowie Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy		Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	źródeł energii
2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: wiatrowej, słonecznej z biomasy	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba instalacji wytwarzających energię odnawialną
3. Rozwój technologii do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	Starosta Wójtowie, Burmistrzowie Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych
II. Obszar interwencji: KLIMAT AKUSTYCZNY				
CEL: ZMNIĘSIENIE UCIAŻLIWOŚCI AKUSTYCZNEJ DLA TERENÓW ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ				
1. Ograniczanie hałasu emitowanego przez środki komunikacyjne	Wojewoda Zachodniopomorski, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Zarządcy ciągów komunikacyjnych, Wójtowie, Burmistrzowie, Starosta, Użytkownicy Środowiska	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Długość wykonanych ekranów akustycznych, Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych
2. Ograniczenie emisji hałasu pochodzącego z działalności gospodarczej i przemysłowej	Wojewoda Zachodniopomorski, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Starosta,	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW,	Liczba przedsiębiorców, którzy zastosowali rozwiązania technologiczne zmniejszające emisje hałasu w prowadzonej

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

	Użytkownicy Środowiska		WFOŚiGW	działalności
3.Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów	Wójtowie, Burmistrzowie	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z zapisami dotyczącymi standardów emisyjnych dla poszczególnych terenów
III. Obszar interwencji: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE				
CEL: OCHRONA PRZED PONADNORMATYWNYM PROMIENIOWANIEM ELEKTROENERGETYCZNYM				
1.Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów dotyczących zagrożeń pochodzących od pól elektroenergetycznych	Wójtowie, Burmistrzowie	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających aspekty dotyczące pól elektroenergetycznych
2. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Właściciele instalacji, WIOŚ	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Licz przeprowadzonych kontroli w tym zakresie
IV. Obszar interwencji: ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD				
CEL: GOSPODAROWANIE WODAMI DLA OCHRONY PRZED: POWODZIĄ, SUSZĄ I DEFICYTEM WODY				
1. Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno- bytowych i produkcyjnych	Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Instytucje	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Zużycie wody na potrzeby socjalno- bytowe i produkcyjne ogółem (m ³) na terenie powiatu
2. Modernizacja istniejących i budowa nowych sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach	Wójtowie, Burmistrzowie, Przedsiębiorstwa i Zakłady Budżetowe wodno- kanalizacyjne	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty	Długość zmodernizowanej, wybudowanej i

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

przemysłowych			Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	rozbudowanej sieci wodociągowej w (km)
3. Prawidłowa eksploatacja i konserwacja systemów melioracyjnych	Starosta, Rolnicy, Spółki Wodne, ZZMiUW, RZGW Szczecin	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba podmiotów konserwująca systemy melioracyjne
4. Analiza występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie	RZGW Szczecin	2015-2020	Budżet Państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Liczba wykonanych analiz (odczytów z wodowskazów)
CEL: OCHRONA I ZRÓŻNICOWANE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI				
1. Uregulowanie systemu odprowadzania wód opadowych zwłaszcza z terenów zurbanizowanych	Zarządcy Dróg, Wójtowie i Burmistrzowie	2015-2020	Budżet Państwa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Unijne instrumenty Finansowe,	Liczba uzyskanych pozwoleń lub powierzchni objęte pozwoleniem
2. Kontrola pozwoleń wodno- prawnych na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	Starosta	2015-2020	Budżet Państwa	Liczba uzyskanych pozwoleń wodno- prawnych
3. Wprowadzanie nowych oraz monitoring istniejących stref ochronnych ujęć wody	Dyrektor RZGW, Starosta	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Liczba nowo utworzonych stref
4. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł komunalnych i rolnictwa	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, RZGW Szczecin, WIOŚ, ODR, ARiMR	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie zanieczyszczenia wód ze źródeł komunalnych i rolnictwa

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

CEL: ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO CZYSTEJ WODY DLA SPOŁECZEŃSTWA I GOSPODARKI				
1. Ograniczenie zanieczyszczeń wprowadzanych do wód ze źródeł punktowych i obszarowych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, RZGW Szczecin, WIOŚ,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie zanieczyszczenia wód ze źródeł punktowych i obszarowych
V. Obszar interwencji: GOSPODARKA ŚCIEKOWA				
CEL: ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W ZAKRESIE ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW				
1. Budowa nowych odcinków, modernizacja i konserwacja istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej	Wójtowie, Burmistrzowie, Przedsiębiorstwa i Zakłady Budżetowe wodno-kanalizacyjne, Zarządcy Dróg	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Długość zmodernizowanej, wybudowanej i rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km)
2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych	Wójtowie, Burmistrzowie,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych
3. Inwentaryzacja i kontrola istniejących zbiorników bezodpływowych	Wójtowie, Burmistrzowie,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba przeprowadzonych kontroli w tym zakresie
VI. Obszar interwencji: ZASOBY GEOLOGICZNE				
CEL: RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI				
1. Monitoring warunków wydobywania kopalin	Marszałek Województwa, Starosta	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących,	Kontrola w przestrzeganiu warunków wydobywania kopalin

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

2. Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele Kopalni	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących,	Liczba zrehabilitowanych wyrobisk
3. Kontrola w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji	Okręgowy Urząd Górniczy, Starosta	2015-2020	Budżet Państwa, Środki własne jednostek realizujących,	Liczba przeprowadzonych kontroli i wydanych zaleceń pokontrolnych
4. Eliminacja nielegalnych eksploatacji	Okręgowy Urząd Górniczy, Starosta	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Nadzór nad wydanymi koncesjami
VII. Obszar interwencji: GLEBY				
CEL: OCHRONA I ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEGO SPOSOBU UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI ZIEMI I GRUNTÓW				
1. Ograniczenie czynników wpływających niekorzystnie na jakość gleb (emisje rolnicze, przemysłowe, komunikacyjne, nielegalne miejsca składowania odpadów)	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów, Zarządcy ciągów komunikacyjnych	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Kontrola potencjalnych źródeł emisji zanieczyszczeń glebowych
2. Kontrola jakości gleb	Starosta, JUNG, WIOŚ,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba wykonanych analiz jakości gleb
3. Promowanie stosowania dobrych praktyk rolniczych	ODR, ARiMR	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych dla rolników
4. Ochrona gleb przed erozją i zakwaszeniem	Właściciele gruntów	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników w zakresie ochrony gleb przed erozją i

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

				zakwaszeniem
CEL: REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH				
1. Identyfikacja i monitorowanie terenów zdegradowanych	RDOŚ Szczecin	2015-2020	Budżet Państwa Unijne instrumenty Finansowe NFOŚiGW WFOŚiGW	Prowadzenie ewidencji terenów zdegradowanych
2. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów na terenie powiatu Gryfińskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Liczba zrekultywowanych składowisk
VIII. Obszar interwencji: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
CEL: RACJONALNE GOSPODAROWANIE ODPADAMI ZGODNIE Z HIERARCHIĄ POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI				
1. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska w tym w szczególności odpady biodegradowalne	Wójtowie, Burmistrzowie, Związki Gmin, Podmioty gospodarcze,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe,	Osiągnięcie przez gminy wymaganych wskaźników
2. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest	Wójtowie, Burmistrzowie, Starosta, Właściciele odpadów	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Ilość usuniętych wyrobów zabierających azbest (Mg)
3. Weryfikacja składanych „deklaracji śmieciowych”	Wójtowie, Burmistrzowie, Związki Gmin	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Liczba i kontrola złożonych deklaracji
4. Eliminacja „dzikich wysypisk”	Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk
5. Rozwój selektywnego zbierania odpadów w tym odpadów wielkogabarytowych	Wójtowie, Burmistrzowie, Związki Gmin	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących NFOŚiGW WFOŚiGW	Liczba osób deklarujących selektywną zbiórkę odpadów
6. Tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów	Wójtowie, Burmistrzowie, Związki Gmin	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty	Liczba utworzonych PSZOK-ów

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

			Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	
7. Prowadzenie kampanii informacyjno- edukacyjnych dla społeczeństwa w zakresie segregacji odpadów	Wójtowie, Burmistrzowie, Związki Gmin	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba osób objętych kampanią edukacyjną
CEL: BUDOWA INSTALACJI SŁUŻĄCYCH DO ODZYSKU (W TYM RECYKLINGU), TERMICZNEGO PRZEKSZTAŁCANIA Z ODZYSKIEM ENERGII ORAZ INSTALACJI UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW				
1. Budowa instalacji zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego	Wójtowie, Burmistrzowie, Inwestorzy, Marszałek Województwa Starosta, WIOŚ	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba powstałych instalacji
2. Kontrola podmiotów posiadających instalacje służące do odzysku, oraz unieszkodliwiania odpadów	Marszałek Województwa, Starosta, WIOŚ,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących,	Liczba skontrolowanych podmiotów posiadających instalacje służące do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów
IX. Obszar interwencji: ZASOBY PRZYRODNICZE				
CEL: OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ				
1. Tworzenie rezerwatów, parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu	RDOŚ, Marszałek Województwa, Wojewoda, Wójtowie, Burmistrzowie	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba utworzonych rezerwatów, parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu
2. Przywrócenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000	RDOŚ, Marszałek Województwa, Wojewoda, Wójtowie, Burmistrzowie	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba przywróconych i utrzymywanych siedlisk przyrodniczych gat. Flory i fauny
3. Ochrona obiektów chronionych oraz obszarów cennych przyrodniczo	RDOŚ, Marszałek Województwa,	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty	Liczba skontrolowanych obiektów chronionych

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

	Wojewoda, Wójtowie, Burmistrzowie		Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	oraz obszarów cennych przyrodniczo
CEL: TWORZENIE ZIELENEJ INFRASTRUKTURY				
1. Bieżąca konserwacja i pielęgnacja zasobów przyrodniczych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie Właściciele gruntów, PGL Lasy Państwowe,	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba wykonanych konserwacji
2. Rozbudowa infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej z wykorzystaniem walorów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie Właściciele gruntów, PGL Lasy Państwowe	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba powstałych obiektów infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej wykorzystujących walory kulturowe i przyrodnicze
3. Tworzenie zielonych ścieżek dydaktycznych	Starosta Wójtowie, Burmistrzowie, Właściciele gruntów, PGL Lasy Państwowe	2015-2020	Środki własne jednostek realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Długość utworzonych ścieżek dydaktycznych
CEL: OCHRONA I ZRÓŻNICOWANY ROZWÓJ ZASOBÓW LEŚNYCH				
1. Zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego oraz promocja leśnego kierunku rekultywacji obszarów zdegradowanych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie Właściciele lasów, Nadleśnictwa	2015-2020	Środki własne jednostek Realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Powierzchnia zalesionych gruntów (ha)
2. Wykonywanie w lasach bieżących zabiegów ochronnych i pielęgnacyjnych	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie Właściciele lasów, Nadleśnictwa	2015-2020	Środki własne jednostek Realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW,	Liczba wykonanych zabiegów ochronnych i pielęgnacyjnych

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

			WFOŚiGW,	
X. Obszar interwencji: ZAGROŻENIA NATURALNE I POWAŻNE AWARIE				
CEL: OCHRONA PRZED ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI, KATASTROFAMI I POWAŻNYMI AWARIAMI				
1. Właściwa polityka lokalizacyjna terenów i obiektów przemysłowych i magazynowych	Wójtowie, Burmistrzowie,	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
2. Pełna gotowość oraz dobry stan techniczny wszystkich elementów systemu zapobiegawczo- interwencyjno-ratunkowego oraz sprawny system powiadamiania ludności	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Komendant Powiatowej Straży Pożarnej	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba podjętych interwencji
3. Utrzymywanie we właściwym stanie wałów przeciwpowodziowych oraz całego systemu melioracyjnego na terenie powiatu	ZZMiUW, RZGW Szczecin, Spółki Wodne	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Ilość wykonanych konserwacji wałów i urządzeń melioracyjnych
4. Kontrola potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełnienia przez nich wymagań bezpieczeństwa i prewencji	WIOŚ, Komendant PSP, Komendant WSP,	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba przeprowadzonych kontroli
5. Poprawa bezpieczeństwa transportu drogowego, kolejowego i wodnego	KW, KP Policji, WITD w Szczecinie	2015-2020	Budżet Państwa, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba odnotowanych wypadków w transporcie drogowym, kolejowym i wodnym

XI. OBSZAR INTERWENCJI: EDUKACJA I ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW				
CEL: KONTYNUACJA I WPROWADZANIE NOWYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ				
1. Aktywna edukacja ekologiczna całego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zielonej infrastruktury	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, Placówki Oświatowe, Nadleśnictwa, Stowarzyszenia, Organizacje Pozarządowe	2015-2020	Środki własne jednostek Realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba uczestników akcji edukacyjnych
2. Tworzenie i rozwój interaktywnej ogólnodostępnej bazy danych o środowisku	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie, WIOŚ	2015-2020	Środki własne jednostek Realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW,	Liczba podmiotów korzystających z baz danych
3. Wspieranie projektów edukacji ekologicznej realizowanych przez różne instytucje.	Starosta, Wójtowie, Burmistrzowie.	2015-2020	Środki własne jednostek Realizujących, Unijne instrumenty Finansowe, NFOŚiGW, WFOŚiGW.	Liczba wykonanych projektów edukacji ekologicznej.

7. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Starosta Powiatu Gryfińskiego, zgodnie z zapisami art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późniejszymi zmianami) odpowiada za realizację polityki ekologicznej państwa na szczeblu powiatowym. Ze względu na to, że zakres merytoryczny Programu wychodzi poza ramy określone wprost w przepisach oraz ma w wielu aspektach zakres ponadlokalny, realizacja zapisów niniejszego dokumentu odbywa się przez realizację zadań przez konkretne podmioty czy jednostki. Posiadają one stosowne kompetencje i są świadome uczestnictwa w opracowanym programie. Stąd też działania Starosty, mające na celu realizację zapisów zawartych w „Programie...”, będą polegały na:

- koordynowaniu działań w zakresie ochrony środowiska prowadzonych na terenie powiatu i kontroli stopnia ich realizacji
- stanowieniu prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne powiązane z zawartością „Programu...”
- realizacji zadań uwarunkowanych prawnie
- współpracy z podmiotami zewnętrznymi przy realizacji wskazanych zadań, w tym z instytucjami administracji specjalnej posiadającej stosowne kompetencje do monitoringu i kontroli (np. WIOŚ, RDOŚ , RZGW, Marszałek Województwa, ZZMiUW , Nadzór geologiczny)

Do zarządzania „Programem...” służą instrumenty:

- prawne – należą do nich m.in. pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane, koncesje geologiczne, raporty oddziaływania na środowisko planowanych i istniejących przedsięwzięć, decyzje ustalające lokalizację celu publicznego lub warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, monitoring środowiska,
- finansowe – opłaty za korzystanie ze środowiska, administracyjne kary pieniężne, odpowiedzialność cywilna, karna, kredyty i dotacje, pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnienia i ulgi podatkowe,
- społeczne – powiązania pomiędzy samorządami i społeczeństwem przez konsultacje i debaty publiczne, kampanie edukacyjne, polityki środowiskowe, strategie, oceny wpływu na środowisko itp. stała edukacja ekologiczna, mechanizmy rynkowe służące zrównoważonemu rozwojowi, np. kryteria środowiskowe w budżetowaniu, regulacje cenowe (opłaty, grzywny,

podatki na rzecz ochrony środowiska), działania samorządów poprzez profesjonalne doszkadzanie i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca między powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi,

- strukturalne – są to programy strategiczne takie jak np. strategie rozwoju z programami strategicznymi, programy ochrony środowiska.

Wdrażanie „Programu...” będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określania stopnia realizacji przyjętych celów i kierunków działań,
- określania stopnia zaawansowania w wykonywaniu zadań wymienionych w harmonogramie,
- wskazywania istnienia rozbieżności lub ich braku pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn występowania potencjalnych rozbieżności.

Poza raportowaniem w dwuletnich cyklach, podstawą monitorowania będzie sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających:

- presję na środowisko (wskaźnik presji),
- stan środowiska (wskaźnik stanu środowiska),
- podejmowane działania o charakterze prewencyjnym (wskaźniki reakcji/działań ochronnych).

Zweryfikowano i zaktualizowano wskaźniki zaproponowane w poprzedniej edycji dokumentu. Mają być one łatwe do weryfikacji (stąd też proponuje się dane publikowane m.in. przez GUS i WIOŚ).

Będą one podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć wskazanych w niniejszym opracowaniu oraz mogą służyć do prognozowania przeobrażeń w obrębie poszczególnych komponentów środowiska. Monitorowanie „Programu...” odbywać się będzie w następujących wskaźnikach:

- presja na środowisko,
- stan środowiska,
- podejmowane działania o charakterze prewencyjnym.

8. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL

Rys. 1 Położenie administracyjne powiatu

Rys. 2 Zakres opracowania map akustycznych na terenie powiatu gryfińskiego

Wykres 1 Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km^2], liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.] oraz liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.], według wskaźnika L_{DWN} i L_{N} na terenie powiatu gryfińskiego.

Wykres 2 Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową w gminach powiatu gryfińskiego

Wykres 3 Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną w gminach powiatu gryfińskiego

Wykres 4 Procentowy udział w ilości odebranych odpadów z terenu powiatu gryfińskiego

Tab. 1 Zaludnienie powiatu w latach 2011-2014

Tab. 2 Liczba ludności powiatu gryfińskiego z podziałem na gminy stan na 31.12.2014r.

Tab. 3 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru regon

Tab. 4 Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności

Tab. 5 Liczba gospodarstw rolnych w powiecie gryfińskim

Tab. 6 Stacja pomiarowa do monitorowania jakości powietrza w Widuchowej

Tab. 7 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Tab. 8 Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Tab. 9 Źródła energii odnawialnej zlokalizowane na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 10 Dopuszczalne poziomy hałasu

Tab. 11 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - powiat gryfiński

Tab. 12 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{N} – powiat gryfiński

Tab. 13 Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich powiatu gryfińskiego wykonany w 2010r.

Tab. 14 Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu gryfińskiego w 2013r.

Tab. 15 Wyniki wstępnej oceny jednolitych części wód powierzchniowych w badanych latach 2010-2013 na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 16 Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Tab.17. Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 18 . Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2010-2014

Tab. 19 Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 20 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu gryfińskiego wg stanu na 31.12.2014r. z podziałem na gminy

Tab. 21 Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu gryfińskiego

Tab. 22 Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie gryfińskim

Tab. 23 Złóża kopalin

Tab. 24 Wykaz obszarów górniczych objętych rekultywacją wraz z jej kierunkiem

Tab. 25 Powierzchnia gruntów ornych, pastwisk, łąk i gruntów leśnych na obszarze powiatu gryfińskiego wg stanu na dzień 31.12.2014r.

Tab. 26 Rodzaje odpadów odebranych w roku 2014 z obszaru poszczególnych gmin powiatu gryfińskiego

Tab. 27 Pomniki przyrody

Tab. 28 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu

Tab. 29 Powierzchnia gruntów rolnych (ha) przeklasyfikowanych na lasy w latach 2010-2014 (lasy prywatne)

Tab. 30 Ranking poziomu ryzyka wystąpienia poszczególnych zagrożeń (zdarzeń)

Tab. 31 Analiza SWOT

Tab. 32 Efekty realizacji Powiatowego Programu Ochrony Środowiska w latach 2013-2014

Tab. 33 Harmonogram realizacji zadań w ramach programu ochrony środowiska

Załącznik Nr 1 Wykaz ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Lp.	lokalizacja	użytkownik	Ilość studni czynnych	faktyczny pobór wód ogółem w m ³ /rok	cele poboru wód
GMINA BANIE					
1.	Kunowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	29461	socjalno-bytowe
2.	Banie	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	92323	socjalno-bytowe
3.	Piasieczno	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	22778	socjalno-bytowe
4.	Swobnica	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	25380	socjalno-bytowe
5.	Dłusko Gryfińskie	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	11045	socjalno-bytowe
6.	Baniewice	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	32358	socjalno-bytowe
7.	Dłużyna	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	4229	socjalno-bytowe
8.	Piaskowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	672	socjalno-bytowe
9.	Skotniki	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	1	234	socjalno-bytowe
10.	Babinek	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	99243	socjalno-bytowe
11.	Rożnowo	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	2	10325	socjalno-bytowe
12.	Tywica	PUWiS Sp. z o.o. Nowogard	2	13000	socjalno-bytowe
13.	Lubanowo- Trzaski „Młyn nad Tywą”	Longin Białek	1	brak danych	potrzeby-własne
14.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „Gryfia”	Szumisz Janusz Szczecin	1	brak danych	socjalno-bytowe
15.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowy „Dolna Odra”	Zespół Elektrowni Dolna Odra	1	brak danych	socjalno-bytowe
16.	Baniewice Ośrodek Wypoczynkowe	Zakłady Mięsne	1	brak danych	socjalno-bytowe

		Agryf Sp. z o.o. Szczecin			
GMINA CHOJNA					
1.	Nawodna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	23579	socjalno- bytowe
2.	Lisie Pole	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	19199	socjalno- bytowe
3.	Narost	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6606,5	socjalno- bytowe
4.	Brwice	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	10037,5	socjalno- bytowe
5.	Krajnik Górny	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	16571	socjalno- bytowe
6.	Mętno	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6570	socjalno- bytowe
7.	Strzelczyn	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	18213,5	socjalno- bytowe
8.	Białęgi	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	3358	socjalno- bytowe
9.	Stoki	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	3832,5	socjalno- bytowe
10.	Kamienny Jaz	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	8212,5	socjalno- bytowe
11.	Graniczna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6570	socjalno- bytowe
12.	Jelenin	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
13.	Zatoń Dolna	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
14.	Chojna	PUK Chojna	5	438000	socjalno- bytowe
15.	Chojna Lotnisko	PUK Chojna	6	127750	socjalno- bytowe
16.	Godków Osiedle	PUK Chojna	1	16500	socjalno- bytowe
17.	Grzybno	PUK Chojna	1	37000	socjalno- bytowe
18.	Krzymów	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
19.	Łaziszcze	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
20.	Rurka	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
21.	Czartoryja	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	brak danych	socjalno- bytowe
GMINA CEDYNIA					
1.	Bielinek	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	6425	socjalno- bytowe
2.	Cedynia	ZGKiM* w Cedyni	3	86457	socjalno- bytowe
3.	Lubiechów Górny	Wodociągi	2	57820	socjalno-

		Zachodniopomorskie			bytowe
4.	Orzechów	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	40685	socjalno-bytowe
5.	Osinów Dolny	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	64938	socjalno-bytowe
6.	Osinów Dolny	ABJ sp. z o.o.	1	brak danych	socjalno-bytowe
7.	Piasek	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	15540	socjalno-bytowe
GMINA GRYFINO					
1.	Bartkowo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	10400	bytowo-gospodarcze, socjalne
2.	Borzym	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	16084	bytowo-gospodarcze, p.poż
3.	Chlebowo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	7000	Bytowo-gospodarcze, socjalne
4.	Chwarstnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	30020	Bytowo-gospodarcze, socjalne
5.	Dębce-Żabnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	52925	Bytowo-gospodarcze,
6.	Drzenin	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	460 m ³ /d	Bytowo-gospodarcze, socjalne
7.	Gryfino	Gryfskand sp. z o.o. Gryfino	2	113434	przemysłowe
8.	Gryfino	Centrum Wodne Laguna	1	300 m ³ /d	bytowo-gospodarcze, technologiczne
9.	Gryfino ujęcie „ Pomorskie”	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	6	184653,5	socjalno-bytowe
10.	Gryfino ujęcie „ Tywa”	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	7	1298000	socjalno-bytowe
11.	Krzypnica	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	3	528124	bytowo-gospodarcze
12.	Nowe Czarnowo	Fliegel Textilsevice Sp. z o.o.	1	720m ³ /d	bytowo-gospodarcze, technologiczne
13.	Nowe Czarnowo	Z.E. Dolna Odra w Nowym Czarnowie	4	156620	przemysłowe
14.	Sobiemyśl	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	73000	bytowo-gospodarcze, p.poż
15.	Steklno	Przedsiębiorstwo	2	15589	bytowo-

		Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino			gospodarcze, p.poż
16.	Wełtyń	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	34533	bytowo-gospodarcze, p.poż
17.	Wysoka Gryfińska	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. Gryfino	2	16800	bytowo-gospodarcze, p.poż
GMINA MIESZKOWICE					
1.	Kępa Troszyńska	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	40465	bytowe
2.	Goszków	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	2	14926,8	bytowe
3.	Mieszkowice	ZUK Sp. z o.o. w Mieszkowicach	3	182683	bytowe
4.	Zielin	Wodociągi Zachodniopomorskie	1	16000	bytowe
5.	Kurzycko	Wodociągi Zachodniopomorskie	2	12500	bytowe
GMINA MORYŃ					
1.	Moryń ul. Wodna	ZGKiM w Moryniu	3	72470	bytowe
2.	Mirowo	ZZMiUW Goleniów	2	37393	socjalno-bytowe
3.	Gądko	ZZMiUW Goleniów	1	17603	socjalno-bytowe
4.	Kłęcz	ZZMiUW Goleniów	2	32211	socjalno-bytowe
5.	Przyjezierze	ZZMiUW Goleniów	2	21943	socjalno-bytowe
6.	Witnica	ZZMiUW Goleniów	2	32575,5	socjalno-bytowe
7.	Bielin	Stadnina Koni Bielin Sp. z o.o.	2	10100	socjalno-bytowe
GMINA STARE CZARNOWO					
1.	Żeliszawiec	PUWiS	2	38242	socjalno-bytowe
2.	Dobropole	PUWiS	2	43426	socjalno-bytowe
3.	Binowo	PUWiS	2	17950	socjalno-bytowe
4.	Stare Czarnowo	PUWiS	Zakup wody z ZWiK Szczecin	31333	socjalno-bytowe
5.	Nieznań	PUWiS	1	1810	socjalno-bytowe
6.	Żelewo	PUWiS	Zakup wody z ZWiK Szczecin	7618	socjalno-bytowe
GMINA TRZCIŃSKO ZDRÓJ					
1.	Rosnówek	Zakład Komunalny Trzciesko Zdrój	1	597,6	socjalno-bytowe
2.	Górczyn	Zakład Komunalny Trzciesko Zdrój	1	2160	socjalno-bytowe

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2020

3.	Gogolice	Zakład Komunalny Trzcіńsko Zdrój	1	14184	socjalno-bytowe
4.	Chełm Dolny	Zakład Komunalny Trzcіńsko Zdrój	1	3492	socjalno-bytowe
5.	Trzcіńsko- Zdrój	Zakład Komunalny Trzcіńsko Zdrój	2	94320	socjalno-bytowe
GMINA WIDUCHOWA					
1.	Bolkowice	ZGK w Widuchowej	2	328320	bytowo-gospodarcze, p.poż
2.	Czarnówko	ZGK w Widuchowej	2	24120	bytowo-gospodarcze
3.	Krzywin	ZGK w Widuchowej	2	20520	bytowo-gospodarcze, p.poż
4.	Ognica	ZGK w Widuchowej	1	9360	bytowo-gospodarcze
5.	Rynica	ZGK w Widuchowej	1	4680	bytowo-gospodarcze, p.poż
6.	Widuchowa Staja Paliw	Stacja Paliw Orlen	1	Brak danych	socjalno-bytowe
7.	Widuchowa	ZGK w Widuchowej	2	59040	bytowo-gospodarcze, p.poż
8.	Żelechowo	ZGK w Widuchowej	2	50040	bytowo-gospodarcze